

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos apskaitos
instituto direktoriaus 2005 m.

gruodžio 22 d. įsakymu Nr. VAS-9

**36-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS
„NERIBOTOS CIVILINĖS ATSAKOMYBĖS JURIDINIŲ ASMENŲ
BUHALTERINĖ APSKAITA IR FINANSINĖ ATSKAITOMYBĖ“**

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šio standarto tikslas – nustatyti neribotos civilinės atsakomybės juridiniams asmenims, t. y. individualioms įmonėms ir ūkinėms bendrijoms (toliau – įmonėms), buhalterinės apskaitos tvarkymo, ūkinių operacijų bei ūkinių įvykių registravimo ir finansinės atskaitomybės sudarymo tvarką.

2. Standartas taikomas įmonėms, kurios teisės aktų nustatyta tvarka privalo arba savo nuožiūra nusprendžia sudaryti finansinę atskaitomybę.

3. Pradėjus taikyti Verslo apskaitos standartus, įmonės turi teisę pasirinkti, ar tvarkant apskaitą ir sudarant finansinę atskaitomybę vadovautis:

3.1. tik šio standarto nuostatomis;

3.2. jei įmonės finansinė atskaitomybė, parengta taikant šio standarto nuostatas, teisingai neparodytų jos turto, nuosavo kapitalo, įsipareigojimų, pajamų ir sąnaudų, visais kitais Verslo apskaitos standartais (išskyrus 1-ojo verslo apskaitos standarto „Finansinė atskaitomybė“ 12 ir 47 punktus, 4-ąjį verslo apskaitos standartą „Nuosavo kapitalo pokyčių ataskaita“ ir 8-ąjį verslo apskaitos standartą „Nuosavas kapitalas“) ir šio standarto VI bei XIII skyrių nuostatomis.

4. Ūkinės bendrijos, kurių visi tikrieji nariai yra akcinės ar uždarnosios akcinės bendrovės, tvarkydamos apskaitą ir sudarydamos finansinę atskaitomybę turi vadovautis 3.2. punkte nurodytais Verslo apskaitos standartais.

5. Visų ataskaitinių laikotarpių įmonės finansinė atskaitomybė turi būti parengta vadovaujantis tais pačiais Verslo apskaitos standartais tam, kad ją būtų galima palyginti. Finansinės atskaitomybės parengimo principai gali būti keičiami tik tada, kai paaiškėja, kad jie neleidžia teisingai parodyti įmonės veiklos rezultatų ir

finansinės būklės. Aiškinamajame rašte turi būti nurodyta, kuriais Verslo apskaitos standartais vadovaujantis parengta įmonės finansinė atskaitomybė.

II. ŠIAME STANDARTE VARTOJAMOS SĄVOKOS

Aiškinamasis raštas – metinės finansinės atskaitomybės dalis, kurioje paaiškinamos balanse, pelno (nuostolių) ir nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitose nurodytos sumos, taip pat atskleidžiama papildoma reikšminga informacija, kuri nepateikta finansinės atskaitomybės ataskaitose.

Amortizacija – nematerialiojo turto įsigijimo savikainos priskyrimas sąnaudoms (ar kito turto savikainai) ir paskirstymas per visą planuojamą nematerialiojo turto naudingo tarnavimo laiką, atsižvelgiant į realų jo ekonominės vertės kitimą.

Apskaitos politika – apskaitos principai, apskaitos metodai ir taisyklės, skirti įmonės apskaitai tvarkyti ir finansinei atskaitomybei sudaryti.

Apskaitos politikos pakeitimas – principų, metodų ir taisyklių, pagal kuriuos tvarkoma įmonės apskaita, keitimas.

Apskaitinis įvertinimas – įmonės turimo turto vertės pasikeitimo, nusidėvėjimo ar esamų įsipareigojimų įvertinimas.

Apskaitinio įvertinimo pakeitimas – įvertinimo keitimas, gavus patikslintos informacijos.

Ataskaitinis laikotarpis – laikotarpis, kurio finansinė atskaitomybė yra rengiama.

Atsargos – trumpalaikis turtas, kurį įmonė sunaudoja pajamoms uždirbti per vienerius metus arba per vieną įmonės veiklos ciklą.

Balansas – finansinė atskaita, kurioje parodomas visas įmonės turtas, nuosavas kapitalas ir įsipareigojimai paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną.

Balansinė vertė – suma, kuria turtas, nuosavas kapitalas ir įsipareigojimai parodyti balanse.

Balanso data – paskutinė ataskaitinio laikotarpio diena.

Dotacija – valstybės ir savivaldybės institucijų, tarptautinių organizacijų ir fondų bei kitų trečiųjų asmenų finansinė ir materialinė parama konkrečiai veiklai. Dotacijoms taip pat priskiriamas ir nemokamai gautas turtas.

Ekonominio tarnavimo laikas – laikotarpis, per kurį vienas ar keli turto naudotojai gaus ekonominės naudos iš turto naudojimo, arba maksimalus produkcijos vienetų, kuriuos galima pagaminti, ar paslaugų, kurias galima suteikti naudojant šį turtą, skaičius.

Finansiniai metai – laikotarpis, kurio metinė finansinė atskaitomybė rengiama.

Finansinės atskaitomybės valiuta – valiuta, naudojama sudarant įmonės finansinę atskaitomybę.

Finansinis turtas – turtas, kurį sudaro pinigai, sutartinė teisė gauti pinigus ar kitą finansinį turtą iš kitos šalies.

Ilgalaikis materialusis turtas – materialusis turtas, kuris teikia įmonei ekonominės naudos naudojamas ilgiau nei vienerius metus ir kurio įsigijimo (pasigaminimo) savikaina yra ne mažesnė už įmonės nusistatytą minimalią ilgalaikio materialiojo turto vertę.

Ilgalaikis turtas – turtas, kuris naudojamas įmonės ekonominei naudai gauti ilgiau nei vienerius metus.

Įmonės vadovas – fizinis asmuo, kuriam individualios įmonės savininko arba ūkinės bendrijos tikrųjų narių sprendimu suteikta teisė vadovauti įmonei.

Įprastinė veikla – pasikartojančios ūkinės operacijos, susijusios su įmonės veikla.

Įsigijimo (pasigaminimo) savikaina – sumokėta (mokėtina) pinigų suma ar kito mainais atiduoto ar sunaudoto turto, kuris naudojamas įsigyjant ar gaminant turtą, vertė.

Įsipareigojimas – prievolė, atsirandanti dėl atliktų ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių, kuri turės būti įvykdyta ir kurios dydį galima objektyviai nustatyti.

Išlaidos – turto ar paslaugų sunaudojimas bei turto vertės sumažėjimas per ataskaitinį laikotarpį.

Išmokos – bet koks pinigų išleidimas.

Klaida – netikslumas, kuris atsiranda dėl neteisingo skaičiavimo, netikslaus apskaitos metodo taikymo, neteisingo ūkinės operacijos ar įvykio registravimo, dėl apgaulės ar apsirikimo.

Likutinė vertė – suma, gauta iš nematerialiojo turto išsigijimo savikainos ar ilgalaikio materialiojo turto išsigijimo (pasigaminimo) savikainos atėmus amortizacijos ar nusidėvėjimo sumą, sukauptą iki balanso datos.

Likvidacinė vertė – suma, kurią įmonė tikisi gauti už turtą jo naudingo tarnavimo laiko pabaigoje, įvertinus būsimas likvidavimo ir perleidimo išlaidas.

Lizingas – nuomos rūšis, kai perduodama didžioji dalis rizikos ir naudos, susijusios su turtine nuosavybe. Nuosavybės teisė į turtą vėliau gali būti perduodama arba neperduodama.

Metinė finansinė atskaitomybė – finansinė atskaitomybė, parengta apibendrinus įmonės finansinių metų duomenis.

Naudingo tarnavimo laikas – laikotarpis, kuriuo įmonė tikisi naudoti riboto naudojimo laiko turtą, arba gaminių ar produkcijos vienetų, kuriuos įmonė tikisi pagaminti (gauti) naudodama šį turtą, skaičius.

Nematerialusis turtas – identifikuojamas nepiniginis turtas, neturintis materialios formos, kuriuo įmonė disponuoja ir kurį naudodama tikisi gauti tiesioginės ir netiesioginės ekonominės naudos.

Nepaskirstytasis pelnas – įmonės sukauptas ir dar nepaskirstytas pelnas.

Nepaskirstytieji nuostoliai – įmonės sukaupti ir dar nepadengti nuostoliai.

Netipinė veikla – ūkinės operacijos, kurios negali būti laikomos tipinės veiklos operacijomis, tačiau yra susijusios su įprastine veikla.

Nudėvimoji vertė – suma, gauta iš riboto naudojimo laiko ilgalaikio materialiojo turto išsigijimo (pasigaminimo) savikainos atėmus numatytą likvidacinę vertę.

Nuoma – nuomotojo už mokesčių suteikta teisė nuomininkui sutartą laiką valdyti ir naudoti turtą.

Nuosavas kapitalas – įmonės turto dalis, likusi iš viso turto atėmus išipareigojimus.

Nuosavo kapitalo pokyčių ataskaita – finansinė ataskaita, kurioje pateikiama informacija apie nuosavo kapitalo pasikeitimus per ataskaitinį laikotarpį.

Nusidėvėjimas – riboto naudojimo laiko turto nudėvimosios vertės priskyrimas sąnaudoms ir paskirstymas per visą planuojamą naudingo tarnavimo laiką, atsižvelgiant į realų to turto ekonominės vertės kitimą.

Pajamos – ekonominės naudos padidėjimas, pasireiškiantis turto padidėjimu per ataskaitinį laikotarpį arba išsipareigojimų sumažėjimu, dėl kurio padidėja nuosavas kapitalas, išskyrus papildomus savininkų įnašus.

Panauda – panaudos davėjo perduota teisė panaudos gavėjui sutartą laiką neatlygintinai valdyti ir naudoti turta.

Pardavimo pajamos – ekonominės naudos padidėjimas dėl prekių pardavimo ir paslaugų teikimo per ataskaitinį laikotarpį, pasireiškiantis įmonės turto padidėjimu arba išsipareigojimų sumažėjimu, kai dėl to padidėja nuosavas kapitalas, išskyrus papildomus savininkų įnašus.

Pardavimo savikaina – per ataskaitinį ir ankstesnius laikotarpius patirtos išlaidos, tenkančios per ataskaitinį laikotarpį suteiktoms paslaugoms ir parduotoms prekėms.

Paslaugos – įmonės vykdoma veikla, susijusi su darbų atlikimu pirkėjui (klientui), uždirbanti pajamas.

Pelno (nuostolių) ataskaita – finansinė ataskaita, kurioje nurodomos visos per ataskaitinį laikotarpį įmonės uždirbtos pajamos, patirtos sąnaudos ir gauti veiklos rezultatai.

Pinigai – pinigai įmonės kasoje ir bankų sąskaitose.

Pobalansiniai įvykiai – ūkiniai įvykiai, kurie įvyksta per laikotarpį nuo balanso datos iki datos, kai finansinė atskaitomybė parengta pateikti tvirtinimui ir pasirašyta įmonės vadovo.

Prekės – turtas, pirktas perparduoti, ir įmonės pagaminta produkcija, skirta parduoti.

Rizika – galimybė patirti nuostolių dėl turto technologinio senėjimo, prastovų, besikeičiančių ekonominių sąlygų, turto praradimo ar sugedimo.

Sąnaudos – ekonominės naudos sumažėjimas dėl turto sunaudojimo, pardavimo arba netekimo ar išsipareigojimų prisiėmimo per ataskaitinį laikotarpį, kai dėl to sumažėja nuosavas kapitalas, išskyrus tiesioginį jo mažinimą.

Sandoris užsienio valiuta – sandoris, kurį sudarant mokėtinos ir gautinos sumos išreiškiamos ne finansinės atskaitomybės valiuta.

Savininkai – individualios įmonės steigėjas (savininkas) ar bendrijos steigėjai (tikrosios ūkinės bendrijos tikrieji nariai, komanditinės ūkinės bendrijos tikrieji nariai ir komanditoriai).

Savininkų įnašai – įmonės nuosavybėn perduoto įmonės savininkui (-ams) nuosavybės teise priklausiusio turto vertė.

Subsidija – valstybės ar savivaldybės institucijų bei kitų trečiųjų asmenų parama, skirta plataus vartojimo prekių (paslaugų) kainoms išlaikyti ar sumažinti arba šių prekių gamybos (paslaugų teikimo) mastui išlaikyti.

Tikroji vertė – suma, už kurią gali būti apsieista turtu ar paslaugomis arba kuria gali būti užskaitytas tarpusavio įsipareigojimas tarp nesusijusių šalių, kurios ketina pirkti / parduoti turtą arba užskaityti tarpusavio įsipareigojimą.

Tipinė veikla – ūkinės operacijos, susijusios su veikla, iš kurios įmonė keletą ataskaitinių laikotarpių gauna daugiausia pajamų ir kurią įmonė laiko pagrindine.

Trumpalaikis turtas – turtas, kurį įmonė sunaudoja ekonominei naudai gauti per vienerius metus arba per vieną įmonės veiklos ciklą.

Turtas – materialiosios, nematerialiosios ir finansinės vertybės, kurias valdo ir naudoja ir (arba) kuriomis disponuoja įmonė, ir kurias naudojant tikimasi gauti ekonominės naudos.

Valiutiniai straipsniai – pinigai bei kitas finansinis turtas užsienio valiuta ir finansiniai įsipareigojimai, pagal kuriuos bus gauta ar sumokėta fiksuota arba aiškiai nustatoma užsienio valiutos suma.

Veiklos ciklas – laikotarpis nuo veiklos procese naudojamų atsargų įsigijimo iki jų realizavimo už pinigus arba už lengvai pinigais paverčiamą priemonę.

Veiklos sąnaudos – patirtos per ataskaitinį laikotarpį išlaidos, susijusios su įprastine įmonės veikla, vykdoma neatsižvelgiant į pardavimų apimtį, išskyrus kitą veiklą.

Užsienio valiuta – kita nei įmonės finansinės atskaitomybės valiuta.

III. FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS SUDARYMAS

6. Metinė finansinė atskaitomybė sudaroma teisės aktų nustatyta tvarka ir / arba jei įmonės finansinės atskaitomybės sudarymas nustatytas individualios įmonės nuostatuose arba bendrijos jungtinės veiklos sutartyje.

7. Finansinės atskaitomybės tikslas – patenkinti informacijos vartotojų poreikius gauti teisingą informaciją apie įmonės finansinę būklę ir veiklos rezultatus.

8. Finansinėje atskaitomybėje pateikiama ši informacija:

- 8.1. turtas;
- 8.2. nuosavas kapitalas;
- 8.3. įsipareigojimai;
- 8.4. pajamos ir sąnaudos.

9. Finansinę atskaitomybę sudaro:

- 9.1. balansas;
- 9.2. pelno (nuostolių) ataskaita;
- 9.3. nuosavo kapitalo pokyčių ataskaita;
- 9.4. aiškinamasis raštas.

10. Balanse parodomas įmonės turtas, nuosavas kapitalas ir įsipareigojimai balanso datą.

11. Pelno (nuostolių) ataskaitoje parodomos visos per ataskaitinį laikotarpį uždirbtos pajamos ir sąnaudos, patirtos uždirbant šias pajamas, ir grynasis veiklos rezultatas – pelnas arba nuostoliai.

12. Nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitoje parodomi visi nuosavo kapitalo pasikeitimai per ataskaitinį laikotarpį.

13. Aiškinamajame rašte pateikiamas finansinių ataskaitų (balanso, pelno (nuostolių) ir nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitos) reikšmingų straipsnių detalizavimas, taip pat papildoma informacija ir paaiškinimai, susiję su įmonės veikla per ataskaitinį laikotarpį.

14. Finansinės atskaitomybės ataskaitose pateikiama informacija turi būti tarpusavyje susieta, neutrali ir patikima.

15. Metinėje finansinėje atskaitomybėje duomenys turi būti pateikti aiškiai ir suprantamai, kad informacijos vartotojai galėtų priimti tinkamus sprendimus. Duomenys turi būti sutvarkyti laikantis pasirinktos apskaitos politikos ir bendrųjų apskaitos principų.

16. Įmonė turi pasirinkti ir taikyti tokią apskaitos politiką, kad finansinė atskaitomybė teisingai parodytų įmonės finansinę būklę ir veiklos rezultatus.

17. Nepriklausomai nuo to, ar šiame standarte kokios nors ūkinės operacijos ar įvykio registravimo ir pateikimo tvarka yra arba nėra nurodyta, įmonė turi vadovautis apskaitos politika, kuri užtikrintų, kad finansinėje atskaitomybėje pateikta informacija:

17.1. būtų naudinga jos vartotojams, nešališka, neutrali ir visais reikšmingais atžvilgiais išsami;

17.2. teisingai parodytų įmonės finansinę būklę ir veiklos rezultatus;

17.3. atspindėtų ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių turinį ir ekonominę prasmę, o ne tik formalius pateikimo reikalavimus;

17.4. būtų parengta vadovaujantis bendraisiais apskaitos principais.

18. Įmonės, tvarkydamos apskaitą ir sudarydamos finansinę atskaitomybę, turi vadovautis šiais bendraisiais apskaitos principais: įmonės, veiklos tęstinumo, periodiškumo, pastovumo, piniginio mato, kaupimo, palyginimo, atsargumo, neutralumo ir turinio svarbos.

19. Įmonės principas reiškia, kad kiekviena finansinę atskaitomybę sudaranti įmonė laikoma atskiru apskaitos vienetu ir į finansinę atskaitomybę turi būti įtraukiamas tik tos įmonės turtas, nuosavas kapitalas, išpareigojimai, pajamos ir sąnaudos.

20. Veiklos tęstinumo principas reiškia, kad rengiant finansinę atskaitomybę daroma prielaida, jog įmonės veiklos laikotarpis neribotas ir jos nenumatoma likviduoti. Finansinė atskaitomybė turi būti rengiama vadovaujantis veiklos tęstinumo principu, nebent įmonės savininkai nuspręstų arba privalėtų likviduoti įmonę ar sustabdyti jos veiklą. Jei, rengiant finansinę atskaitomybę, žinomi faktai, kurie gali kelti abejonių dėl įmonės gebėjimo tęsti veiklą, tai turi būti atskleista aiškinamajame rašte. Priimant sprendimą, ar galima taikyti veiklos tęstinumo principą, turi būti atsižvelgiama į visą turimą informaciją. Jei finansinė atskaitomybė rengiama nesilaikant veiklos tęstinumo principo, tai turi būti atskleista aiškinamajame rašte, nurodant priežastį, kodėl įmonė nesilaiko šio principo.

21. Periodiškumo principas reiškia, kad finansinė atskaitomybė turi būti sudaroma pagal paskutinės finansinių metų dienos duomenis. Vėliau įvykusios ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai įtraukiami į apskaitą ir parodomi kito ataskaitinio laikotarpio finansinėje atskaitomybėje. Todėl įmonės savininkų sprendimai dėl pelno

paskirstymo ir kitais klausimais, priimti tvirtinant praėjusių finansinių metų atskaitomybę, priskiriami to atskaitinio laikotarpio, kurio metu buvo priimti sprendimai, ūkinėms operacijoms ir pateikiami to laikotarpio atskaitomybėje.

22. Pastovumo principas reiškia, kad įmonė pasirinktą apskaitos metodą turi taikyti nuolat arba pakankamai ilgą laiką, nebent reikšmingi įvykiai ar aplinkybės nulemtų būtinybę pakeisti apskaitos politiką. Finansinės atskaitomybės straipsnių klasifikavimas ar informacijos pateikimo būdas gali būti keičiamas tik tada, kai paaiškėja, kad taikomi apskaitos metodai neleidžia teisingai parodyti įmonės veiklos rezultatų ir finansinės būklės.

23. Piniginio mato principas reiškia, kad visas įmonės turtas, nuosavas kapitalas ir įsipareigojimai finansinėje atskaitomybėje išreiškiami pinigais.

24. Kaupimo principas reiškia, kad ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai apskaitoje registruojami tada, kai jie įvyksta, ir pateikiami tų atskaitinių laikotarpių finansinėje atskaitomybėje, neatsižvelgiant į pinigų gavimą ar išmokėjimą. Pagal kaupimo principą pajamos registruojamos tada, kai jos uždirbamos, o sąnaudos tada, kai jos patiriamos uždirbant tas pajamas. Todėl įmonės, kurios tvarko apskaitą taikydamos pinigų principą, tačiau teisės aktų nustatyta tvarka privalo arba savo nuožiūra nusprendžia sudaryti finansinę atskaitomybę, duomenis joje turi pateikti taikydamos kaupimo principą.

25. Palyginimo principas reiškia, kad finansinėje atskaitomybėje turi būti pateikiama atskaitinių ir praėjusių mažiausiai vienerių finansinių metų informacija. Jei buvo pakeistas finansinės atskaitomybės straipsnių pateikimas ar klasifikavimas, praėjusių finansinių metų sumos, kurias norima palyginti su atskaitinių metų sumomis, turi būti pateikiamos VIII skyriaus „Apskaitos politikos, apskaitinių įvertinimų keitimas ir klaidų taisymas“ nustatyta tvarka. Finansinės atskaitos turi būti parengtos taip, kad finansinės informacijos vartotojai galėtų palyginti jas su kitų atskaitinių laikotarpių ir kitų įmonių pateikiama informacija bei teisingai įvertinti įmonės finansinės būklės pokyčius. Todėl įmonės turi pasirinkti tokią apskaitos politiką, kuri leistų taikyti naujus apskaitos metodus, nepažeidžiant finansinės atskaitomybės palyginimo principo.

26. Atsargumo principas reiškia, kad įmonė pasirenka tokius apskaitos metodus, kuriais vadovaujantis turto, nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų, pajamų ir sąnaudų vertė negali būti nepagrįstai padidinta arba sumažinta.

27. Neutralumo principas reiškia, kad finansinėje atskaitomybėje pateikta informacija turi būti objektyvi ir nešališka. Jos pateikimas neturi priklausyti nuo siekio priversti apskaitos informacijos vartotojus priimti įmonei palankius sprendimus.

28. Turinio svarbos principas reiškia, kad registruojant ūkines operacijas ir įvykius didžiausias dėmesys kreipiamas į jų turinį ir ekonominę prasmę, o ne tik į formalius pateikimo reikalavimus.

29. Įmonės, tvarkydamos apskaitą ir sudarydamos finansinę atskaitomybę, turi atsižvelgti į informacijos reikšmingumą. Informacija yra reikšminga, jei jos nepateikimas ar neatskleidimas gali turėti įtakos finansinės atskaitomybės informacijos vartotojų priimamiems sprendimams. Nustatant reikšmingumą, vertinamas straipsnio dydis ir / arba jo pobūdis. Kiekvienas reikšmingas straipsnis finansinėje atskaitomybėje pateikiamas atskirai. Nereikšmingos sumos gali būti sujungiamos su panašaus pobūdžio ar paskirties sumomis ir atskirai nepateikiamos.

30. Turtas ir įsipareigojimai finansinėje atskaitomybėje negali būti tarpusavyje užskaitomi išskyrus atvejus, kai:

30.1. turtas ir įsipareigojimai yra susiję su tuo pačiu asmeniu ir

30.2. turtą ir įsipareigojimus leidžiama užskaityti arba kitaip eliminuoti sutartyje ar teisės aktų nustatyta tvarka (pvz., avansu sumokėtas pelno mokestis ir / ar pelno mokesčio permoka užskaitoma su mokėtino pelno mokesčio įsipareigojimu).

31. Pajamos ir sąnaudos finansinėje atskaitomybėje turi būti pateikiamos atskirai, tačiau kituose šio standarto punktuose nustatytais atvejais pajamų ir sąnaudų straipsniai gali būti tarpusavyje užskaityti pateikiant tik grynąjį rezultatą, pavyzdžiui, perleidus ilgalaikį turtą, gavus kompensaciją už patirtus nuostolius arba parodant užsienio valiutos kurso pasikeitimo įtaką.

32. Atsižvelgiant į pobalansinių įvykių svarbą, finansinė atskaitomybė turi būti koreguojama arba ne. Finansinė atskaitomybė turi būti koreguojama, jei pobalansiniai įvykiai turi tiesioginę įtaką dar nepatvirtintos finansinės atskaitomybės duomenims, pavyzdžiui, teismo sprendimas rodo, kad balanse neparodytą įsipareigojimą iki balanso datos įmonė turės padengti, gauta papildomos informacijos, kad balanse parodyta turto vertė balanso datą turėjo būti nustatyta kitokia, po balanso datos nustatyta, kad sudarant finansinę atskaitomybę buvo padaryta klaidų, numatoma arba paaiškėja, kad po balanso datos įmonė negalės taikyti veiklos tęstinumo principo ir pan.

33. Finansinė atskaitomybė sudaroma naudojant Lietuvos Respublikos piniginių vienetą. Finansinė atskaitomybė sudaroma lietuvių kalba, o prireikus – ir užsienio kalba.

34. Įmonės steigimo dienos, sprendimo reorganizuoti įmonę priėmimo dienos ir likvidatoriaus paskyrimo dienos duomenimis sudaromas balansas. Jeigu įmonė

įsteigiama antroje finansinių metų pusėje, steigimo metų metinės finansinės atskaitomybės sudaryti neprivaloma. Įmonės steigimo metų ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai įtraukiami į kitų finansinių metų finansinę atskaitomybę. Finansiniai metai gali būti trumpesni arba ilgesni negu 12 mėnesių, bet ne ilgesni kaip 18 mėnesių. Tokiu atveju aiškinamajame rašte turi būti nurodytos finansinės atskaitomybės laikotarpio sutrumpinimo, prailginimo ar pakeitimo priežastys ir pateikta pastaba, kad pelno (nuostolių) ir nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitų duomenys negali būti lyginami su praėjusio ataskaitinio laikotarpio finansinės atskaitomybės duomenimis.

35. Įmonės gali pačios spausdinti finansinės atskaitomybės finansines ataskaitas, įrašydamos visus šio standarto 1-3 prieduose nurodytus straipsnius arba praleisdamos tuos, kurių sumos ataskaitinio laikotarpio pradžioje ir pabaigoje lygios nuliui, arba į šias ataskaitas įterpti papildomas eilutes, jeigu to reikia siekiant teisingai parodyti įmonės finansinę būklę ir veiklos rezultatus. Straipsniai, nurodyti šio standarto 42 ir 57 punktuose, yra privalomi, t. y. jie turi būti pateikiami ir tais atvejais, kai jų sumos lygios nuliui.

36. Pateikiant finansinę atskaitomybę, kiekvienoje finansinės atskaitomybės ataskaitoje turi būti nurodyta:

36.1. atskaitomybę pateikiančios įmonės pavadinimas, adresas ir kodas;

36.2. finansinės atskaitomybės laikotarpis, paskutinės finansinių metų dienos data ir patvirtinimo data;

36.3. finansinės atskaitomybės valiuta;

36.4. finansinės atskaitomybės duomenų tikslumo lygis. Finansinės atskaitomybės informacija gali būti pateikiama finansinės atskaitomybės valiutos vienetais ar tūkstančiais vienetų. Tūkstančiais vienetų informacija gali būti pateikiama tik tuo atveju, jei dėl to nebus prarandama svarbios informacijos.

37. Metinę finansinę atskaitomybę, kurią sudaro šio standarto 9 punkte nurodytos finansinės ataskaitos, pasirašo įmonės vadovas. Jeigu įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka įmonės finansinė atskaitomybė tvirtinama įmonės savininkų (individualios įmonės savininko, išskyrus atvejus, kai savininkas vykdo individualios įmonės vadovo kompetencijai priskirtas funkcijas, arba bendrijos tikrųjų narių sprendimu), finansinėse ataskaitose turi būti nurodyta data.

IV. BALANSAS

38. Balanse pateikta informacija turi išsamiai ir teisingai parodyti įmonės turto, nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų būklę.

39. Balanse turtas ir įsipareigojimai skirstoma į ilgalaikius ir trumpalaikius.

40. Ilgalaikiam turtui priskiriamas nematerialusis, materialusis, finansinis bei kitas turtas, kuris atitinka ilgalaikio turto sąvoką. Trumpalaikiam turtui priskiriamos atsargos, nebaigtos vykdyti sutartys, trumpalaikis finansinis turtas, per vienerius metus gautinos sumos, pinigai, kurių naudojimo laikotarpis nėra ribotas, bei kitas turtas, kuris atitinka trumpalaikio turto sąvoką.

41. Ilgalaikiai įsipareigojimai apima įmonės išskolinimus bei įsipareigojimus prekybos partneriams, kredito įstaigoms, valstybės institucijoms ir kitiems juridiniams bei fiziniams asmenims. Ilgalaikiams įsipareigojimams taip pat priskiriamos trumpalaikės paskolos, jei jų grąžinimo terminas pratęstas arba yra sudaryta pakartotinio finansavimo sutartis ilgesniam nei 12 mėnesių laikotarpiui. Trumpalaikiai įsipareigojimai apima įmonės išskolinimus bei įsipareigojimus prekybos partneriams, kredito įstaigoms, valstybės institucijoms ir kitiems juridiniams bei fiziniams asmenims. Trumpalaikiams įsipareigojimams taip pat priskiriama ilgalaikių išskolinimų ir įsipareigojimų dalis, kuri turės būti apmokėta (įvykdyta) per vienerius metus nuo balanso datos.

42. Balanse informacija išdėstoma tokia tvarka:

- A. Ilgalaikis turtas;
 - I. Nematerialusis turtas;
 - II. Materialusis turtas;
 - III. Finansinis turtas;
 - IV. Kitas ilgalaikis turtas;
- B. Trumpalaikis turtas;
 - I. Atsargos, išankstiniai apmokėjimai ir nebaigtos vykdyti sutartys;
 - II. Per vienerius metus gautinos sumos;
 - III. Kitas trumpalaikis turtas;
 - IV. Pinigai;
- C. Nuosavas kapitalas;
 - I. Savininkų įnašai;
 - II. Nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai);
- D. Dotacijos, subsidijos;
- E. Įsipareigojimai;
 - I. Ilgalaikiai įsipareigojimai;
 - II. Trumpalaikiai įsipareigojimai.

43. Ilgalaikio turto straipsnyje parodomas nematerialusis, materialusis, finansinis ir kitas turtas, kuris atitinka ilgalaikio turto sąvoką.
44. Balanse nematerialusis turtas rodomas verte, nustatyta pagal šio standarto 92 punktą.
45. Ilgalaikio materialiojo turto grupių straipsniuose parodoma jo balansinė vertė, nustatyta pagal šio standarto 116 punktą, įskaitant už šį turtą sumokėtus avansus, lizingo (finansinės nuomos) būdu įgytą turtą, laikinai nenaudojamą bei dar nebaigtą komplektuoti turtą.
46. Finansinio turto straipsnyje pateikiama informacija apie ilgalaikį finansinį turtą, įskaitant už šį turtą sumokėtus avansus.
47. Kito ilgalaikio turto straipsnyje parodomas kitas ilgalaikis turtas, kuris nebuvo parodytas kituose ilgalaikio turto straipsniuose.
48. Trumpalaikio turto straipsnyje parodomos atsargos, išankstiniai apmokėjimai ir nebaigtos vykdyti sutartys, per vienerius metus gautinos sumos, kitas trumpalaikis turtas ir pinigai.
49. Atsargos balanse parodomos įsigijimo (pasigaminimo) savikaina. Išankstinių apmokėjimų straipsnyje parodomi įmonės sumokėti avansai už trumpalaikį turtą ir paslaugas bei būsimųjų laikotarpių sąnaudos.
50. Per vienerius metus gautinos sumos parodomos įsigijimo savikaina, atėmus abejotinų skolų sumą. Gautinų sumų straipsniuose gali būti parodomos ir sukauptos pajamos.
51. Kito trumpalaikio turto straipsnyje parodomas trumpalaikis finansinis turtas bei kitas trumpalaikis turtas, kuris nebuvo parodytas kituose turto straipsniuose.
52. Pinigų straipsnyje parodomi banke ir kasoje esantys pinigai.
53. Nuosavo kapitalo straipsnyje parodoma savininkų įnašai ir per ataskaitinį, ir ankstesnius ataskaitinius laikotarpius uždirbtas, bet dar nepaskirstytas, pelnas arba nepadengti nuostoliai.
54. Dotacijų ir subsidijų straipsnyje rodomos gautos, bet dar nepanaudotos dotacijos ir subsidijos ar jų dalis.
55. Įsipareigojimų straipsnyje parodomi ilgalaikiai ir trumpalaikiai įsipareigojimai. Sukauptos sąnaudos ir būsimųjų laikotarpių pajamos parodomos kitų įsipareigojimų

straipsnyje. Jeigu sukauptų sąnaudų ir būsimųjų laikotarpių pajamų sumos yra reikšmingos, jos gali būti parodytos atskirose eilutėse ir paaiškinamos aiškinamajame rašte.

V. PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA

56. Duomenys apie įmonės veiklą per ataskaitinį laikotarpį pelno (nuostolių) ataskaitoje grupuojami į tipinės ir kitos (netipinės) veiklos straipsnius.

57. Pelno (nuostolių) ataskaitoje informacija turi būti pateikiama pagal tokius straipsnius:

- I. Pardavimo pajamos;
- II. Pardavimo savikaina;
- III. Bendrasis pelnas (nuostoliai);
- IV. Veiklos sąnaudos;
- V. Tipinės veiklos pelnas (nuostoliai);
- VI. Kita veikla;
- VII. Pelnas (nuostoliai) prieš apmokestinimą;
- VIII. Pelno mokestis;
- IX. Valstybinio socialinio draudimo įmokos papildomai pensijos daliai;
- X. Grynasis pelnas (nuostoliai).

58. Pardavimo pajamų ir pardavimo savikainos straipsniuose turi būti pateikiamos su tipine įmonės veikla susijusios pardavimo pajamos, atėmus suteiktas nuolaidas ir grąžinimus, ir pardavimo savikaina, kurią sudaro visos su pardavimo pajamomis susijusios sąnaudos, atėmus gautas nuolaidas.

59. Veiklos sąnaudos apima pardavimo bei bendrąsias ir administracines sąnaudas.

60. Kitos veiklos straipsnyje parodomos pajamos ir susijusios sąnaudos arba pelnas (nuostoliai) iš įprastinės, bet netipinės veiklos.

61. Kitos veiklos pajamoms priskiriama: netipinės veiklos produkcijos, parduoti skirtų prekių bei paslaugų teikimo pajamos, pajamos iš įmonės ilgalaikio turto naudojimo, honorarai, ilgalaikio turto perleidimo pelnas, palūkanos už tretiesiems asmenims suteiktas paskolas, palūkanos už banke laikomus pinigus, pelnas dėl valiutos kurso pasikeitimo, pripažintos baudos ir delspinigiai už pavėluotus atsiskaitymus ir kt.

62. Kitos veiklos sąnaudoms priskiriama: parduotos netipinės veiklos produkcijos, skirtų parduoti prekių ar paslaugų savikaina, ilgalaikio turto perleidimo nuostoliai, nuostoliai dėl valiutos kurso pasikeitimo, mokėtinos baudos ir delspinigiai už

pavėluotus atsiskaitymus, palūkanos lizingo (finansinės nuomos) būdu įsigyjant turtą, su paskolomis susijusios palūkanų sąnaudos ir kt.

63. Pelno (nuostolių) ataskaitoje turi būti pateikti ataskaitinio laikotarpio tipinės, įprastinės ir galutiniai įmonės veiklos rezultatai. Tam naudojamas bendrasis ir tipinės veiklos pelnas (nuostoliai), pelnas (nuostoliai) prieš apmokestinimą ir grynasis pelnas (nuostoliai).

64. Bendrasis pelnas (nuostoliai) apskaičiuojamas iš pardavimo pajamų atimant pardavimo savikainą.

65. Tipinės veiklos pelnas (nuostoliai) apskaičiuojamas iš bendrojo pelno atimant veiklos sąnaudas.

66. Pelnas (nuostoliai) prieš apmokestinimą parodo įmonės įprastinės (tipinės ir netipinės) veiklos rezultatą per ataskaitinį laikotarpį. Jis apskaičiuojamas prie tipinės veiklos pelno (nuostolių) pridedant kitos veiklos rezultatus.

67. Grynasis pelnas (nuostoliai) parodo galutinį įmonės veiklos rezultatą, t. y. įmonės per ataskaitinį laikotarpį uždirbtą pelną, kuris gali būti paskirstytas, arba patirtus nuostolius. Grynasis pelnas apskaičiuojamas iš pelno (nuostolių) prieš apmokestinimą atimant pelno mokesčio ir valstybinio socialinio draudimo įmokų papildomai pensijos daliai sąnaudas, kurias sudaro individualios įmonės savininko ar ūkinės bendrijos tikrųjų narių, privalomai draudžiamų papildomai pensijos daliai, apskaičiuotų įmokų suma.

VI. NUOSAVO KAPITALO POKYČIŲ ATASKAITA

68. Nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitoje parodomi visi nuosavo kapitalo pokyčiai. Nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitoje turi būti nurodyta:

68.1. nuosavo kapitalo straipsniai ataskaitinio ir praėjusio ataskaitinio laikotarpių pradžioje ir pabaigoje;

68.2. ataskaitinio ir praėjusio ataskaitinio laikotarpių grynasis pelnas (nuostoliai);

68.3. savininkų įnašų didinimas (mažinimas) bei likutis ataskaitinio ir praėjusio ataskaitinio laikotarpių pradžioje ir pabaigoje;

68.4. su pelno paskirstymu susijusios išmokos savininkams per ataskaitinį ir praėjusį ataskaitinį laikotarpius.

VII. AIŠKINAMASIS RAŠTAS

69. Aiškinamasis raštas yra privaloma sudedamoji finansinės atskaitomybės dalis. Aiškinamąjį raštą sudaro bendroji dalis ir aiškinamojo rašto pastabos.

70. Aiškinamojo rašto bendrojoje dalyje pateikiama bendra informacija apie įmonę ir jos veiklą: įmonės įregistravimo data, trumpas jos veiklos apibūdinimas, reikšminga įmonės veikla tyrimų ir plėtros srityje, savininkų įnašų padidėjimas (sumažėjimas), jeigu toks buvo, ir jo priežastys, vidutinis įmonės sąraše esančių darbuotojų skaičius per ataskaitinius ir praėjusius finansinius metus arba darbuotojų skaičius ataskaitinių ir praėjusių finansinių metų pabaigoje. Aiškinamajame rašte turi būti pateikta informacija apie teisės aktus, kuriais vadovaujantis parengta finansinė atskaitomybė. Jei finansinė atskaitomybė yra parengta vadovaujantis šiuo standartu, aiškinamajame rašte įmonės apskaitos politikos pateikti neprivaloma, išskyrus šio standarto 74 punkte nustatytą informaciją.

71. Aiškinamojo rašto pastabos – reikšmingus finansinės atskaitomybės straipsnius paaiškinančios lentelės (pažymos) ir (arba) informacija tekstu.

72. Aiškinamojo rašto pastabose turi būti pateikiamas tik reikšmingų atskaitomybės sumų detalizavimas. Aiškinamojo rašto pastabos numeruojamos eilės tvarka. Aiškinamojo rašto pastabos numeris turi būti nurodomas prie finansinės atskaitos straipsnio, kurį ji paaiškina. Jeigu atskaitomybėje nurodytos sumos yra nereikšmingos įmonės finansinės būklės įvertinimui, aiškinamojo rašto pastabose jų atskleisti nebūtina.

73. Aiškinamojo rašto pastabose pateikiama niekur kitur finansinėje atskaitomybėje nepateikta informacija, kuri būtina norint tiksliau parodyti aplinkybes, galinčias turėti įtakos įmonės veiklai, finansinei būklei ir veiklos rezultatams, arba kurios reikalauja šis standartas.

74. Aiškinamojo rašto pastabose turi būti pateikta tokia informacija:

74.1. įmonės nusistatyta minimali ilgalaikio materialiojo turto vertė, taikomi ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo skaičiavimo metodai ir naudingo tarnavimo laikas pagal ilgalaikio materialiojo turto grupes;

74.2. išnuomoto ir / arba išsinuomoto turto (pagal panaudos sutartį perduoto ir / arba gauto) turto vertė, nuomos trukmė (panaudos laikotarpis) ir galimybė ją pratęsti;

74.3. sunaudotų ar parduotų atsargų savikainos nustatymo būdai;

74.4. įmonės prievolėms užtikrinti įkeisto turto balansinė vertė ir kiti nuosavybės teisių apribojimai;

74.5. gautų, panaudotų ir grąžintų dotacijų ir subsidijų paskirtis ir sumos, trumpas kitokių paramos formų apibūdinimas bei poveikis įmonės veiklai;

74.6. reikšmingų pobalansinių įvykių, kurių neatskleidimas gali turėti reikšmingą įtaką įmonės finansinės atskaitomybės vartotojų priimamiems sprendimams, trumpas aprašymas;

74.7. kita reikšminga informacija.

VIII. APSKAITOS POLITIKOS, APSKAITINIŲ ĮVERTINIMŲ KEITIMAS IR KLAIDŲ TAISYMAS

75. Vadovaudamosi bendraisiais apskaitos principais, teisės aktais, reglamentuojančiais jų veiklą, bei kitais teisės aktais, susijusiais su apskaitos tvarkymu, ir šio standarto nuostatomis, įmonės pasirenka apskaitos politiką. Apskaitos politika tvirtinama įmonės vadovo įsakymu. Visais ataskaitiniais laikotarpiais turi būti laikomasi tos pačios apskaitos politikos, kad būtų galima palyginti skirtingų laikotarpių įmonės finansinę atskaitomybę.

76. Apskaitos politika gali būti keičiama dėl įstatymų ar kitų teisės aktų pasikeitimo, dėl Verslo apskaitos standartų reikalavimų arba dėl to, kad atlikus pakeitimą bus teisingiau atskleista įmonės finansinė būklė ir veiklos rezultatai. Apskaitinių įvertinimų tikslinimas atliekamas remiantis naujausia turima informacija (pavyzdžiui, gali būti keičiamas ilgalaikio turto naudingo tarnavimo laikas, abejotinų skolų pripažinimas ir kt.).

77. Nauja apskaitos politika taikoma nuo sprendimo ją taikyti priėmimo dienos ir būsimaisiais ataskaitiniais laikotarpiais. Naujos apskaitos politikos taikymas ūkinėms operacijoms ir įvykiams, kurių turinys iš esmės skiriasi nuo ankstesnių įvykių ar ūkinių operacijų arba, kurių įmonė iki to laiko nevykdė, apskaitos politikos pakeitimu nelaikoma.

78. Jeigu įmonė keičia apskaitos politiką arba apskaitinį įvertinimą, praėjusio ataskaitinio laikotarpio finansinės atskaitomybės informacijos koreguoti nereikia, o pakeitimo faktas nurodomas aiškinamajame rašte. Apskaitinio įvertinimo pakeitimo poveikis turi būti priskiriamas ataskaitiniam laikotarpiui, kada buvo atliktas pakeitimas, arba ne tik tam ataskaitiniam laikotarpiui, bet ir vėlesniems ataskaitiniams laikotarpiais, jei pakeitimas turės įtakos ir jiems.

79. Klaidos gali atsirasti dėl netikslių matematinių skaičiavimų, neteisingo apskaitos politikos taikymo ar faktų interpretavimo, apgaulės ar apsirikimo. Surastos klaidos turi būti taisomos jų suradimo laikotarpio finansinėje atskaitomybėje toje pačioje finansinės ataskaitos eilutėje, kurioje jos buvo padarytos. Poveikis, kurį daro klaidos taisymo rezultatai ataskaitinio laikotarpio rezultatams, aprašomas aiškinamajame rašte nurodant, kokio dydžio ir kurį ataskaitinį laikotarpį buvo padaryta klaida.

IX. NEMATERIALIOJO TURTO APSKAITA

80. Nematerialiajam turtui priskiriamas įsigytas neturintis materialios formos identifikuojamas nepiniginis turtas, kuriuo įmonė disponuoja ir kurį naudodama tikisi gauti tiesioginės ir / arba netiesioginės ekonominės naudos ilgiau nei vienerius metus.

81. Turtas pripažįstamas nematerialiuoju, jei jis atitinka nematerialiojo turto sąvoką ir visus šiuos požymius:

81.1. pagrįstai tikėtina, kad įmonė ateityje iš turto gaus ekonominės naudos;

81.2. turto įsigijimo savikaina gali būti patikimai įvertinta ir atskirta nuo kito turto vertės;

81.3. įmonė gali tuo turtu disponuoti, jį kontroliuoti arba apriboti kitų teisę juo naudotis.

82. Vadovaujantis patikima informacija, turima nematerialiojo turto pirminio pripažinimo metu, ir laikantis turinio svarbos principo, vertinama tikimybė gauti ekonominės naudos, kurią gali sudaryti gaminių ir paslaugų pardavimo pajamos, išlaidų sumažėjimas ar kita nauda, gaunama iš įmonės naudojamo nematerialiojo turto. Įmonės galimybė kontroliuoti nematerialųjį turtą ir jo teikiamą ekonominę naudą gali būti išreikšta juridinėmis teisėmis. Tai gali būti autorių ir panašios teisės.

83. Nematerialiojo turto pavyzdžiai gali būti:

83.1. iš kitos šalies įsigyti užregistruoti prekių ženklai;

83.2. patentai ir licencijos;

83.3. autorių ir gretutinės teisės;

83.4. teisė demonstruoti kino filmus;

83.5. kompiuterių programos.

84. Tam tikrais atvejais nematerialusis turtas gali būti susietas su materialia forma. Toks turtas gali būti kompaktiniame diske (kompiuterių programos), popierinėse laikmenose (licencijos ar patentai), kino juostoje ar pan. Tais atvejais, kai turtas turi materialiojo ir nematerialiojo turto požymių, nustatant, kuriam turtui jį priskirti, įvertinama, kuris požymis vyrauja. Jei kompiuterių programa ar kitas nematerialusis turtas yra neatskiriama materialiojo turto dalis, jis priskiriamas materialiajam turtui (pavyzdžiui, kompiuterio operacinė sistema, be kurios kompiuteris negali veikti, priskiriama materialiajam turtui (kompiuteriui), jei kompiuterio programa nėra sudedamoji įrangos dalis, ji priskiriama nematerialiajam turtui).

85. Įmonės veiklos pradžios (pavyzdžiui, įmonės steigimo išlaidos, tokios kaip išlaidos teisinėms, konsultavimo paslaugoms apmokėti, registravimo rinkliavos, išlaidos naujam verslui ar veiklai pradėti, tokios kaip išlaidos iki atidarymo, veiklos ar gamybos pradžios), darbuotojų kvalifikacijos kėlimo, reklamos ir reprezentacinės, įmonės (ar jos dalies) perkėlimo ar reorganizavimo, pirkėjų sąrašų ir panašių objektų paruošimo, prekių ženklų, straipsnių antraščių sukūrimo pačios įmonės jėgomis ir panašaus pobūdžio išlaidos neturi būti pripažįstamos nematerialiuoju turtu. Tokios išlaidos pripažįstamos sąnaudomis jų susidarymo metu.

86. Planingai veiklai vykdyti siekiant naujų mokslo ar technikos žinių, kuriant naujus ar iš esmės pagerintus produktus (medžiagas, gaminius ar paslaugas) iki jų komercinės gamybos ar naudojimo pradžios patirtos išlaidos pripažįstamos veiklos sąnaudomis tą laikotarpį, kurį jos susidaro.

87. Nematerialusis turtas apskaitoje registruojamas įsigijimo savikaina. Nematerialiojo turto įsigijimo savikainą sudaro įsigyjant šį turtą sumokėta ar mokėtina pinigų suma ar kitokio sunaudoto turto vertė, įskaitant muitus ir kitus negražinamus mokesčius. Turto įsigijimo savikainai gali būti priskiriamos ir kitos turto įsigijimo ir paruošimo numatomam naudojimui tiesioginės išlaidos (pavyzdžiui, atlyginimai už teisinės paslaugas).

88. Nematerialiajam turtui įsigyti pasiskolintų sumų palūkanos į nematerialiojo turto įsigijimo savikainą neįskaičiuojamos. Jos pripažįstamos atitinkamų ataskaitinių laikotarpių palūkanų sąnaudomis.

89. Į nematerialiojo turto įsigijimo savikainą neįskaičiuojamas pridėtinės vertės mokestis, išskyrus atvejus, kai pridėtinės vertės mokestis yra negražinamas (neatskaitomas). Negražinamą (neatskaitomą) pridėtinės vertės mokesťį įmonė gali įskaityti į turto įsigijimo savikainą arba iš karto pripažinti veiklos sąnaudomis.

90. Jeigu įmonė nematerialųjį turtą gauna kaip savininkų įnašus, turto įsigijimo savikainą sudaro savininkų sprendimu patvirtinta turto vertė, kuri negali būti didesnė

už jo tikrąją vertę. Šio turto paruošimo naudoti išlaidos iš karto pripažįstamos veiklos sąnaudomis.

91. Nematerialusis turtas gali būti įsigytas mainais į kitą turtą. Mainų sandoris laikomas pardavimu, t. y. mainų sutarties atveju abi mainų sutarties šalys laikomos ir perduodamo turto pardavėju, ir gaunamo turto pirkėju. Mainais gauto nematerialiojo turto įsigijimo savikaina nustatoma prie mainų sutartyje numatytos vertės, pridėdant tiesiogines, su turto mainais susijusias išlaidas, patirtas iki jo naudojimo pradžios. Jei sudarant mainų sutartį turto vertė nenurodoma, mainais gauto turto įsigijimo savikaina bus lygi jo tikrajai vertei. Visos įmonei tenkančios, su turto mainais susijusios išlaidos, patirtos iki jo naudojimo pradžios, iš karto pripažįstamos veiklos sąnaudomis.

92. Finansinėje atskaitomybėje nematerialusis turtas parodomas balansine verte, kurią sudaro suma, gauta iš turto įsigijimo savikainos atėmus amortizacijos sumą, sukauptą iki balanso datos.

93. Nematerialiajam turtui skaičiuojama amortizacija. Amortizuojama nematerialiojo turto vertė turi būti nuosekliai paskirstyta per visą jo naudingo tarnavimo laiką. Nematerialiojo turto amortizacijos suma pripažįstama sąnaudomis kiekvieną atskaitinį laikotarpį, išskyrus atvejus, kai amortizacijos sąnaudos įtraukiamos į kito turto pasigaminimo savikainą. Pradėjus naudoti nematerialųjį turtą, jo amortizacija pradėdama skaičiuoti nuo kito mėnesio pirmos dienos. Pardavus ar nurašius nematerialųjį turtą, ji nebeskaičiuojama nuo kito mėnesio pirmos dienos arba kai visa naudojamo turto vertė perkeliama į sąnaudas arba į prekių ar paslaugų savikainą.

94. Nematerialiojo turto amortizacija skaičiuojama, remiantis metine amortizacijos norma, kurią nusistato įmonė, atsižvelgdama į planuojamą turto naudingo tarnavimo laiką, informaciją apie panašaus ir panašiai naudojamo turto naudingo tarnavimo laiką, techninį, technologinį ir kitokį senėjimą, turto kontrolės laikotarpį ir teisinius bei kitokius veiksnius, ribojančius naudojimo laiką, turto naudingo tarnavimo laiko priklausomybę nuo kito įmonės turto naudingo tarnavimo laiko.

95. Nematerialiojo turto naudingo tarnavimo laikas gali būti ilgas, bet visada ribotas. Jis neturi viršyti ribotam laikui jį kontroliuoti suteiktų teisių galiojimo laiko, išskyrus atvejus, kai teisės gali būti atnaujintos ir jų atnaujinimas yra pagrįstas. Nematerialiojo turto likvidacinė vertė turi būti laikoma nuliu.

96. Nematerialiojo turto amortizacija skaičiuojama taikant tiesiogiai proporcingą (tiesinį) metodą, kuriuo metinė amortizacijos suma apskaičiuojama pagal formulę:

$$N = \frac{V}{T}, \text{ kur}$$

N – metinė amortizacijos suma;

V – nematerialiojo turto įsigijimo savikaina;

T – naudingo tarnavimo laikas metais.

97. Nematerialiojo turto naudingo tarnavimo laikas turi būti peržiūrimas periodiškai. Jei tikėtinas turto naudingo tarnavimo laikas reikšmingai skiriasi nuo ankstesnių įvertinimų, amortizacijos laikotarpis turi būti patikslintas.

98. Nematerialiojo turto eksploatavimo išlaidos priskiriamos to ataskaitinio laikotarpio, kuriuo jos buvo patirtos, sąnaudoms. Patirtos nematerialiojo turto atnaujinimo ar tobulinimo išlaidos turi būti pripažįstamos to ataskaitinio laikotarpio sąnaudomis.

99. Jei apskaitoje užregistruotas nematerialusis turtas nebeatitinka turto priskyrimo nematerialiajam turtui požymių, jis nurašomas.

100. Perleidus nematerialųjį turta, pelno (nuostolių) ataskaitos kitos (netipinės) įmonės veiklos straipsniuose parodomas jo perleidimo rezultatas. Pelnas arba nuostoliai, susidarę perleidus nematerialųjį turta, apskaičiuojami iš gautų arba gautinų pajamų atimant perleisto turto likutinę vertę ir visas su perleidimu susijusias išlaidas.

101. Praradus ar nurašius nevysiškai amortizuotą nematerialųjį turta, pripažįstami nuostoliai, kurie parodomi pelno (nuostolių) ataskaitoje kaip veiklos sąnaudos.

102. Nematerialusis turtas, kuris nenaudojamas įmonės veikloje ir laikomas perleidimo tikslu, perkeliamas į atsargų sąskaitą. Atsargų sąskaitoje jis registruojamas likutine verte, buvusia perkėlimo dieną. Ši suma laikoma atsargų įsigijimo savikaina. Atsargų apskaitos reikalavimus nustato šio standarto XI skyrius „Atsargų apskaita“.

X. ILGALAIKIO MATERIALIOJO TURTO APSKAITA

103. Ilgalaikiam materialiajam turtui priskiriamas turtas, kuris įmonei teikia ekonominės naudos naudojamas ilgiau nei vienerius metus ir kurio įsigijimo (pasigaminimo) savikaina yra ne mažesnė už įmonės nusistatytą minimalią ilgalaikio materialiojo turto vertę.

104. Materialusis turtas turi būti priskiriamas ilgalaikiam turtui, jei jis atitinka visus šiuos požymius:

104.1. įmonė ketina jį naudoti ilgiau nei vienerius metus;

104.2. įmonė pagrįstai tikisi gauti iš turto ekonominės naudos būsimaisiais laikotarpiais;

104.3. įmonė gali patikimai nustatyti turto įsigijimo (pasigaminimo) savikainą;

104.4. turto įsigijimo (pasigaminimo) savikaina yra ne mažesnė už kiekvienai turto grupei įmonės nusistatytą minimalią ilgalaikio materialiojo turto vertę;

104.5. įmonei perduota rizika, susijusi su materialiuoju turtu.

105. Rizikos perdavimu laikomas momentas, kai įmonė įgyja teisę materialųjį turtą valdyti, naudoti ir juo disponuoti, tampa už jį atsakinga, ir jai priklauso materialiojo turto teikiama nauda. Rizikos perdavimo momentas paprastai aptariamas sutartyje.

106. Materialusis turtas, sudarantis prielaidas įmonei veikti būsimaisiais laikotarpiais, nors ir neduodantis tiesioginės ekonominės naudos, pripažįstamas ilgalaikiu turtu (pavyzdžiui, turtas, įsigytas darbo saugos, gamtosaugos, valdymo tikslams).

107. Jei įmonė ketina įsigyti materialųjį turtą, kuris teiks įmonei ekonominės naudos naudojamas ilgiau nei vienerius metus, išankstiniai ir kiti panašaus pobūdžio mokėjimai už tokį turtą turi būti priskiriami ilgalaikiam turtui, kuris apskaitoje registruojamas atskirose sąskaitose. Ilgalaikiam materialiajam turtui taip pat priskiriamas gautas, bet dar nepradėtas naudoti arba nebaigtas komplektuoti ilgalaikis materialusis turtas. Nurodytas turtas apskaitoje registruojamas atskirose sąskaitose, o balanse parodomas atitinkamuose ilgalaikio materialiojo turto straipsniuose.

108. Ilgalaikis materialusis turtas apskaitoje registruojamas įsigijimo (pasigaminimo) savikaina. Jo įsigijimo (pasigaminimo) savikainą sudaro įsigyjant šį turtą sumokėta ar mokėtina pinigų suma (ar kitokio sunaudoto turto vertė), įskaitant muitus ir negražinamus mokesčius, susijusius su šio turto įsigijimu, atsivežimo, paruošimo naudoti, projektavimo darbų, sumontavimo, instaliavimo, išbandymo, derinimo, remonto darbų, infrastruktūros ir turto registravimo, žemės sklypo ir statybos aikštelės paruošimo bei kitas, tiesiogiai susijusias su turto įsigijimu išlaidas, patirtas iki jo naudojimo pradžios.

109. Ilgalaikiam turtui įsigyti arba sukurti pasiskolintų sumų palūkanos į ilgalaikio turto įsigijimo (pasigaminimo) savikainą neįskaičiuojamos. Jos pripažįstamos atitinkamų ataskaitinių laikotarpių palūkanų sąnaudomis. Į ilgalaikio turto įsigijimo savikainą neįskaičiuojamas pridėtinės vertės mokestis, išskyrus atvejus, kai jis yra negražinamas. Negražinamą pridėtinės vertės mokestį įmonė gali įskaityti į turto įsigijimo savikainą arba iš karto pripažinti veiklos sąnaudomis.

110. Ilgalaikio materialiojo turto pasigaminimo savikaina apskaičiuojama prie pagrindinių žaliavų, medžiagų, komplektuojamųjų gaminių, sunaudotų gaminant (statant) ilgalaikį turtą, įsigijimo savikainos pridėdant tiesiogines darbo ir netiesiogines (pridėtines) gamybos (statybos) išlaidas, patirtas gaminant (statant) šį turtą iki jo naudojimo pradžios. Savo reikmėms gaminamo (statomo) turto savikaina nustatoma pagal tuos pačius principus, kaip ir įsigyjant turtą. Papildomos (viršnormatyvinės) medžiagų ar darbo jėgos sąnaudos, patirtos savo reikmėms gaminant (statant) turtą, turi būti pripažįstamos ataskaitinio laikotarpio veiklos sąnaudomis.

111. Ilgalaikiam materialiajam turtui yra priskiriami įsigyti arba pačios įmonės statomi nebaigti statyti objektai, kurie bus naudojami įmonės veikloje, montuojami įrengimai ir jų montavimo (instaliavimo) darbai, atliekami rangovų arba pačios įmonės, bet ataskaitinio laikotarpio pabaigoje dar nebaigti.

111.1. Įsigytų nebaigtų statyti objektų vertė nustatoma prie nebaigto statyti objekto pardavėjui sumokėtos arba mokėtinos sumos pridėjus jo įsigijimo įforminimo išlaidas ir iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos jame atliktų darbų vertę. Jeigu statybos darbus atlieka rangovai, nebaigtų statyti darbų vertė gali būti nustatoma remiantis rangovų atliktų darbų aktais, mokėjimo arba kitais dokumentais. Už statybos darbus sumokėtas avansas balanse priskiriamas nebaigtai statybai. Jeigu objektą stato pati įmonė, nebaigto statyti objekto vertę sudaro sunaudotų medžiagų, komplektuojamųjų gaminių įsigijimo ir atliktų projektavimo darbų vertė, tiesioginės darbo, netiesioginės gamybos ir kitos su šio objekto statyba susijusios išlaidos. Nebaigtų statyti objektų nusidėvėjimas neskaičiuojamas.

111.2. Įsigytų montuojamų įrengimų vertė nustatoma prie turto pardavėjui sumokėtos arba mokėtinos sumos pridėjus turto įsigijimo išlaidas ir iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos atliktų montavimo darbų vertę. Jeigu montavimo darbus atlieka rangovai, montavimo darbų vertė gali būti nustatoma remiantis rangovų atliktų darbų aktais, mokėjimo arba kitais dokumentais. Jeigu turtą montuoja pati įmonė, nebaigto montuoti turto vertę sudaro sunaudotų medžiagų, komplektuojamųjų gaminių įsigijimo ir atliktų montavimo darbų vertė, tiesioginės darbo ir kitos su šio turto paruošimu naudoti susijusios išlaidos. Nebaigto montuoti turto nusidėvėjimas neskaičiuojamas.

112. Jeigu įmonė ilgalaikį materialųjį turtą gauna kaip savininkų įnašus, turto įsigijimo savikainą sudaro savininkų sprendimu patvirtinta turto vertė, kuri negali būti didesnė už jo tikrąją vertę. Šio turto paruošimo naudoti išlaidos iš karto pripažįstamos veiklos sąnaudomis.

113. Neatlygintinai gauto (dovanoto) ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikainą sudaro dovanojimo sutartyje ar kitame dokumente patvirtinta to turto vertė, kuri negali būti didesnė už tikrąją vertę, bei su jo gavimu ir paruošimu naudoti susijusios išlaidos. Kai turto vertė nenurodyta, gauto ilgalaikio materialiojo turto vertę, kuri ir bus laikoma įsigijimo savikaina, nustato įmonė, atsižvelgdama į to turto tikrąją vertę.

114. Lizingo (finansinės nuomos) būdu (toliau – lizingo) įsigyjamo ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikainą sudaro lizingo sutartyje nurodyta turto vertės dengimo suma, t. y. turto vertė, neįskaitant palūkanų, paslaugų, mokesčių ar kitų sutartyje numatytų išlaidų. Su lizingo sutarties sudarymu ir turto paruošimu naudoti susijusios ir iki turto naudojimo pradžios patirtos išlaidos priskiriamos pagal lizingo sutartį gauto turto įsigijimo savikainai. Šioms išlaidoms nepriskiriamos palūkanų sąnaudos.

115. Ilgalaikis materialusis turtas gali būti įsigyjamas mainais į kitą turtą. Mainų sandoris laikomas pardavimu, t. y. mainų sutarties atveju abi mainų sutarties šalys laikomos ir perduodamo turto pardavėju, ir gaunamo turto pirkėju. Mainais gauto turto įsigijimo savikaina nustatoma prie mainų sutartyje numatytos vertės, pridėdant tiesiogines, su turto mainais susijusias išlaidas, patirtas iki jo naudojimo pradžios. Jei sudarant mainų sutartį turto vertė nenurodoma, mainais gauto turto įsigijimo savikaina bus lygi jo tikrajai vertei, pridėjus visas įmonei tenkančias su turto mainais susijusias išlaidas, patirtas iki jo naudojimo pradžios.

116. Ilgalaikis materialusis turtas, jį įsigijus ar pasigaminus, apskaitoje registruojamas įsigijimo (pasigaminimo) savikaina, o finansinėje atskaitomybėje parodomas balansine verte, kurią sudaro suma, gauta iš turto įsigijimo (pasigaminimo) savikainos atėmus nusidėvėjimo sumą, sukauptą iki balanso datos.

117. Ilgalaikis turtas apskaitoje skirstomas į grupes pagal jo pobūdį ir paskirtį. Turto grupių skaičių ir rūšis įmonės nustato savo nuožiūra. Kiekvienai turto grupei įmonė gali nusistatyti skirtingas ilgalaikio turto minimalias vertes. Ilgalaikio materialiojo turto grupių pavyzdžiai:

117.1. žemė;

117.2. pastatai ir statiniai;

117.3. mašinos ir įrengimai;

117.4. transporto priemonės;

117.5. įranga, prietaisai ir įrenginiai.

118. Ilgalaikis materialusis turtas gali būti riboto (pastatai, statiniai, mašinos, įrengimai, įranga ir pan.) ir neriboto (žemė) naudojimo laiko. Skaičiuojamas tik riboto naudojimo laiko turto nusidėvėjimas.

119. Ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimas skaičiuojamas remiantis metine nusidėvėjimo norma, kurią įmonė nusistato atsižvelgdama į:

119.1. planuojamą naudingo tarnavimo laiką;

119.2. planuojamą ilgalaikio materialiojo turto naudojimo intensyvumą, turto naudojimo aplinką, naudingųjų turto savybių kitimą per visą jo naudingo tarnavimo laiką;

119.3. technologijų bei ekonominę pažangą, morališkai sendinančią turtą;

119.4. teisinius ir kitokius veiksnius, ribojančius ilgalaikio materialiojo turto naudingo tarnavimo laiką.

120. Bibliotekų fondų, meno kūrinių, muziejų eksponatų, į kultūros vertybių registrą įtraukto ilgalaikio materialiojo turto, išskyrus pastatų ir statinių, kurie buvo remontuoti arba rekonstruoti, nusidėvėjimas neskaičiuojamas. Jei į kultūros vertybių registrą įtraukti pastatai ir statiniai buvo rekonstruoti arba remontuoti ir dėl to buvo padidinta jų vertė, nusidėvėjimas skaičiuojamas tik nuo rekonstravimo arba remonto darbų vertės, kuria buvo padidinta pastatų įsigijimo savikaina. Taip pat neskaičiuojamas pagal lizingo sutartį perduoto ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimas.

121. Pagal nuomos sutartį, atitinkančią lizingo sutarties požymius, naudojamo ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimą apskaičiuoja ir finansinėje atskaitomybėje parodo lizingo gavėjas, t. y. asmuo, kuris pagal sutartį savo veikloje naudoja turtą, priklausantį kitam asmeniui. Nuomos sutartis apskaitoje registruojama kaip lizingas, jei sutartyje yra bent vienas iš šių požymių:

121.1. sutarties laikotarpio pabaigoje nuosavybės teisė į turtą pereina turto gavėjui;

121.2. jei turto gavėjas turi teisę sutarties laikotarpio pabaigoje įsigyti turtą už kainą kur kas mažesnę nei jo tikroji vertė, ir laikotarpio pradžioje labai tikėtina, kad šia teise bus pasinaudota;

121.3. sutarties laikotarpis trunka didesniąją turto ekonominio tarnavimo laiko dalį, net jei nuosavybės teisė ir neperduodama. Šis laikotarpis turėtų būti ne trumpesnis kaip 75 procentai turto ekonominio tarnavimo laiko;

121.4. sutarties laikotarpio pradžioje dabartinė minimalių įmokų vertė yra lygi turto tikrajai vertei arba sudaro ne mažiau kaip 90 procentų turto tikrosios vertės;

121.5. turtas yra specifinės paskirties ir, neatlikus didesnių pakeitimų, jį naudoti gali tik šis turto gavėjas.

122. Pagal lizingo sutartį naudojamo ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimas skaičiuojamas taikant tą pačią apskaitos politiką, kaip ir nuosavo turto nusidėvėjimo apskaitai. Jei sutartyje nenumatyta, kad nuosavybės teisė į turtą lizingo laikotarpio pabaigoje pereina lizingo gavėjui arba jei lizingo gavėjas neketina jo įsigyti pasibaigus lizingo laikotarpiui, turtas turi būti nudėvimas per sutartyje nustatytą lizingo laikotarpį, kurį lizingo gavėjas įsipareigoja nuomotis turtą.

123. Išsinuomoto ar pagal panaudos sutartį gauto turto nusidėvėjimą skaičiuoja ir pripažįsta sąnaudomis turto savininkas (nuomotojas, panaudos davėjas). Išnuomoto ar pagal panaudos sutartį perduoto turto nusidėvėjimas skaičiuojamas taikant tą pačią apskaitos politiką, kaip ir kitam įmonės naudojamam tos pačios grupės turtui.

124. Nenaudojamo ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimas neskaičiuojamas. Šis turtas apskaitoje registruojamas atskiroje sąskaitoje ir finansinėje atskaitomybėje parodomas toje pačioje turto grupėje, kuriai jis buvo priskirtas, kol buvo naudojamas. Jei turtas laikinai nėra naudojamas dėl remonto, jis nepriskiriamas nenaudojamam turtui.

125. Pradėjus naudoti ilgalaikį materialųjį turtą, jo nusidėvėjimas pradedamas skaičiuoti nuo kito mėnesio pirmos dienos. Nurašius, perleidus ar kitaip perdavus ilgalaikį materialųjį turtą, kai jis nustoja būti naudojamas, nusidėvėjimas nebeskaičiuojamas nuo kito mėnesio pirmos dienos arba kai visa naudojamo ilgalaikio turto vertė (atėmus likvidacinę vertę) perkeliama į sąnaudas arba prekių ar paslaugų savikainą.

126. Nusistatytas ilgalaikio materialiojo turto naudingo tarnavimo laikas ir likvidacinė vertė gali būti tikslinami gavus papildomos informacijos. Ilgalaikio materialiojo turto likutinė vertė pradedant laikotarpiu, kai buvo patikslintas naudingo tarnavimo laikas arba likvidacinė vertė, turi būti nudėvėta per likusį (patikslintą) turto naudingo tarnavimo laiką.

127. Jeigu atlikto rekonstravimo ar remonto išlaidomis didinama ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikaina, nusidėvėjimas skaičiuojamas nuo padidėjusios

vertės. Šio turto likutinė vertė pradedant laikotarpiu, kai ji buvo patikslinta, turi būti nudėvėta per likusį arba patikslintą turto naudingo tarnavimo laiką.

128. Patikslintas ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimas pradedamas skaičiuoti nuo kito mėnesio pirmos dienos.

129. Taikomi šie ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo skaičiavimo metodai:

129.1. tiesiogiai proporcingas (tiesinis);

129.2. produkcijos.

130. Taikant tiesiogiai proporcingą (tiesinį) metodą, metinė nusidėvėjimo suma apskaičiuojama pagal formulę:

$$N = \frac{V_1 - V_2}{T}, \text{ kur}$$

N – metinė nusidėvėjimo suma;

V_1 – ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo (pasigaminimo) savikaina;

V_2 – ilgalaikio materialiojo turto likvidacinė vertė;

T – naudingo tarnavimo laikas metais.

131. Produkcijos metodu apskaičiuota nusidėvėjimo suma priklauso nuo tam tikru ilgalaikio materialiojo turto objektu pagamintos produkcijos (atliktų paslaugų) kiekio. Taikant šį metodą, nusidėvėjimo suma apskaičiuojama pagal formulę:

$$N = \frac{(V_1 - V_2) \times P}{P_{\max}}, \text{ kur}$$

N – nusidėvėjimo suma, tenkanti pagamintai produkcijai (atliktoms paslaugoms);

V_1 – ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo (pasigaminimo) savikaina;

V_2 – ilgalaikio materialiojo turto likvidacinė vertė;

P – per atskaitinį laikotarpį pagamintos produkcijos (atliktų paslaugų) kiekis;

P_{\max} – maksimalus ilgalaikio turto objektu pagamintos produkcijos (atliktų paslaugų) kiekis, numatomas pagaminti (atlikti) per visą jo naudingo tarnavimo laiką.

132. Ilgalaikio materialiojo turto objektus, kurių nusidėvėjimas skaičiuojamas, įmonės gali nusistatyti pačios. Tai gali būti grupė identiškų vienarūšių turto vienetų, atskiras turto vienetas arba turto vieneto sudėtinė dalis, jeigu jos naudingo tarnavimo laikotarpis skiriasi nuo to turto, kurio sudėtinė dalis ji yra, naudingo tarnavimo laiko

ir jeigu įmanoma įvertinti šios dalies įsigijimo (pasigaminimo) savikainą. Jeigu tokių dalių įsigijimo (pasigaminimo) savikainą galima patikimai nustatyti ir ji yra ne mažesnė už įmonės nusistatytą minimalią ilgalaikio materialiojo turto vertę, įmonė gali jas registruoti apskaitoje ir nudėvėti kaip atskirą ilgalaikį materialųjį turtą.

133. Ilgalaikio materialiojo turto nudėvimoji vertė turi būti nuosekliai paskirstyta per visą jo naudingo tarnavimo laiką.

134. Ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo suma turi būti pripažinta sąnaudomis kiekvieną atskaitinį laikotarpį, išskyrus atvejus, kai nusidėvėjimo sąnaudos įtraukiamos į kito turto pasigaminimo savikainą.

135. Nusidėvėjimo skaičiavimo metodas, taikomas ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimui skaičiuoti, bei turto naudingo tarnavimo laikas turi būti periodiškai peržiūrimi.

136. Nusidėvėjimo skaičiavimo metodo pakeitimas laikomas apskaitos politikos pakeitimu, o naudingo tarnavimo laiko pakeitimas – apskaitinio įvertinimo pakeitimu. Apskaitos politikos ir apskaitinių įvertinimų pakeitimo registravimo apskaitoje reikalavimus nustato šio standarto VIII skyrius „Apskaitos politikos, apskaitinių įvertinimų keitimas ir klaidų taisymas“.

137. Ilgalaikio materialiojo turto eksploatavimo išlaidos bei išsinuomoto ar pagal panaudos sutartį gauto turto eksploatavimo išlaidos, jei jų nekompensuoja nuomotojas ar panaudos davėjas, priskiriamos to atskaitinio laikotarpio, kuriuo jos buvo patirtos, veiklos sąnaudoms, jeigu jos pagal įmonės apskaitos politiką nepriskiriamos gaminamos produkcijos savikainai.

138. Ilgalaikio materialiojo turto rekonstravimo ir remonto darbų registravimas apskaitoje priklauso nuo tų darbų suteikiamo rezultato:

138.1. jeigu ilgalaikio materialiojo turto rekonstravimas ar remontas pailgina turto naudingo tarnavimo laiką ir pagerina jo naudingąsias savybes, šių darbų verte didinama ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikaina ir patikslinamas turto naudingo tarnavimo laikas;

138.2. jeigu ilgalaikio materialiojo turto rekonstravimas ar remontas tik pagerina naudingąsias turto savybes, bet nepailgina šio turto naudingo tarnavimo laiko, šių darbų verte didinama ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikaina, tačiau netikslinamas jo naudingo tarnavimo laikas;

138.3. jeigu ilgalaikio materialiojo turto rekonstravimas ar remontas nepagerina naudingųjų turto savybių, bet pailgina jo naudingo tarnavimo laiką, šių darbų vertė padidinama turto įsigijimo savikaina ir patikslinamas turto naudingo tarnavimo laikas;

138.4. jeigu ilgalaikio materialiojo turto rekonstravimas ar remontas nepagerina naudingųjų turto savybių ir nepailgina jo naudingo tarnavimo laiko, šių darbų vertė pripažįstama ataskaitinio laikotarpio sąnaudomis.

139. Jei nuomotojas nekompensuoja nuomininko patirtų turto rekonstravimo ar remonto išlaidų, šios išlaidos pripažįstamos nuomininko veiklos sąnaudomis tą ataskaitinį laikotarpį, kurį jos buvo patirtos. Jeigu rekonstravimo ar remonto išlaidų pripažinimas sąnaudomis tą patį ataskaitinį laikotarpį, kurį jos buvo patirtos, reikšmingai iškraipytų veiklos rezultatus, šios išlaidos apskaitoje registruojamos kaip turtas ir pripažįstamos sąnaudomis per likusį nuomos laikotarpį. Jei ilgalaikio materialiojo turto rekonstravimas ar remontas pailgina turto naudingo tarnavimo laiką ar pagerina jo naudingąsias savybes, nuomotojas remonto išlaidų suma didina ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikainą, apskaitoje registruodamas gautą dotaciją.

140. Jei nuomotojas sutinka atlikto remonto darbų vertę kompensuoti ar ją sumažinti nuomos mokesčių, nuomininkas remonto išlaidas apskaitoje registruoja kaip gautiną sumą. Nuomotojas remonto išlaidas apskaitoje registruoja pagal šio standarto 138 punkto nuostatas.

141. Jei dėl avarijos ar kitų priežasčių sugadinto turto remonto išlaidas kompensuoja draudimo įmonė, remonto išlaidos turi būti sumažintos kompensuojama suma. Jei kompensuojama suma viršija remonto išlaidas, skirtumas pripažįstamas ataskaitinio laikotarpio kitos veiklos pajamomis.

142. Jeigu apskaitomas ilgalaikis materialusis turtas nebeatitinka turto priskyrimo ilgalaikiam materialiajam turtui požymių, jis nurašomas arba priskiriamas trumpalaikiam turtui.

143. Jei nurašomas turtas nevisiškai nudėvėtas, nenudėvėta suma pripažįstama ataskaitinio laikotarpio tipinės veiklos nuostoliu dėl turto nurašymo. Jei išmontavus turtą gaunamos dalys ar medžiagos, jos apskaitoje registruojamos atsargų sąskaitoje vertė, kuri neturi būti didesnė už nurašomo turto likutinę vertę, atitinkamai mažinant dėl turto nurašymo patirtą ataskaitinio laikotarpio tipinės veiklos nuostolį.

144. Perleidus ilgalaikį materialųjį turtą, pelno (nuostolių) ataskaitoje parodomas šio turto perleidimo rezultatas, kuris apskaičiuojamas iš gautų (gautinų) pajamų atimant parduoto turto likutinę vertę ir visas su perleidimu susijusias išlaidas.

145. Ilgalaikis materialusis turtas, nebenaudojamas įmonės veikloje ir laikomas perleidimo tikslu, perkeliamas į atsargų sąskaitą. Atsargų sąskaitoje jis registruojamas likutine verte, buvusią perkėlimo dieną. Ši suma laikoma atsargų įsigijimo savikaina. Atsargų apskaitos reikalavimus nustato šio standarto XI skyrius „Atsargų apskaita“.

146. Jei turtas prarandamas dėl vagystės, stichinių nelaimių, gamtos reiškinių ar kitų panašių priežasčių, nuostoliai, atsiradę dėl šio turto praradimo, pripažįstami ataskaitinio laikotarpio kitos veiklos nuostoliais dėl turto praradimo, jei nėra galimybės šių nuostolių kompensuoti. Jei pagrįstai tikimasi, kad patirti nuostoliai bus atlyginti, jie mažinami numatoma atgauti suma kartu registruojant gautiną sumą. Jei numatoma atgauti suma yra mažesnė už prarasto turto vertę, skirtumas tarp prarasto turto likutinės vertės ir numatomos atgauti sumos pripažįstamas ataskaitinio laikotarpio kitos veiklos sąnaudomis, jei didesnė – ataskaitinio laikotarpio kitos veiklos pajamomis.

XI. ATSARGŲ APSKAITA

147. Atsargos – trumpalaikis turtas, kurį įmonė sunaudoja pajamoms uždirbti per vienerius metus arba per vieną įmonės veiklos ciklą. Atsargoms priskiriamos žaliavos ir komplektuojamieji gaminiai, nebaigta gamyba, pagaminta produkcija ir prekės, skirtos perparduoti.

148. Registruojant apskaitoje ir sudarant finansinę atskaitomybę, atsargos įvertinamos įsigijimo (pasigaminimo) savikaina.

149. Atsargų įsigijimo savikainą sudaro pirkimo kaina, koreguota atlikto pirktų atsargų nukainojimo, kai tiekėjas dėl blogos kokybės sumažina parduotų prekių kainas (toliau – nukainojimas), ir gautų nuolaidų sumomis. Pirkimo kainos koregavimai, atlikti po atsargų užregistravimo apskaitoje ir susiję su atsargų nukainojimais ir nuolaidomis, apskaitoje parodomi taip:

149.1. jeigu atsargos parduotos – koreguojama parduotų prekių savikaina, mažinant ją nuolaidų ir nukainojimo suma;

149.2. jeigu atsargos dar neparduotos – koreguojama atsargų įsigijimo savikaina, mažinant ją nuolaidų ir nukainojimo suma, tenkančia neparduotoms atsargoms. Tačiau jei to padaryti neįmanoma arba netikslinga ir jei sumos reikšmingai neiškraipo finansinės atskaitomybės, koreguojama parduotų prekių savikaina, kaip nurodyta šio standarto 149 punkto 1 papunktyje.

150. Nustatant atsargų įsigijimo savikainą, prie pirkimo kainos pridedami visi su pirkimu susiję mokesčiai bei rinkliavos (išskyrus tuos, kurie vėliau bus atgauti), gabenimo, paruošimo naudoti bei kitos su atsargų įsigijimu tiesiogiai susijusios išlaidos. Atsargų gabenimo, sandėliavimo ir kitos išlaidos gali būti pripažintos sąnaudomis (pardavimo savikaina) tą patį laikotarpį, kai buvo patirtos, jei sumos yra nereikšmingos.

151. Į atsargų įsigijimo savikainą neįskaitomas sumokėtas pridėtinės vertės mokestis, išskyrus tuos atvejus, kai šis mokestis negražintinas. Jeigu pridėtinės vertės mokestis negražinamas (neatskaitomas), įmonė gali jį iš karto pripažinti ataskaitinio laikotarpio veiklos sąnaudomis arba įskaityti į atsargų įsigijimo savikainą, jei jo pripažinimas veiklos sąnaudomis reikšmingai iškreiptų įmonės veiklos rezultatus.

152. Pagamintų per ataskaitinį laikotarpį atsargų (produkcijos) savikainą sudaro tiesioginės ir netiesioginės gamybos išlaidos.

153. Tiesioginės gamybos išlaidos – išlaidos, kurias be žymių sąnaudų galima tiesiogiai priskirti gaminamai produkcijai. Tiesioginėmis gamybos išlaidomis paprastai laikomos pagrindinių žaliavų (medžiagų), komplektuojamųjų gaminių ir tiesioginio darbo užmokesčio išlaidos (darbuotojų, tiesiogiai dalyvaujančių produkcijos gamyboje, atlyginimai, socialinio draudimo bei garantinio fondo įmokos).

154. Netiesioginės gamybos išlaidos – netiesiogiai su produkcijos gamyba susijusios išlaidos. Tai pagalbinių žaliavų (medžiagų), netiesioginio darbo užmokesčio, nusidėvėjimo bei kitos gamybos išlaidos, kurių neįmanoma be žymių sąnaudų priskirti konkretiems gaminiams ar jų grupėms. Apskaitoje jos pripažįstamos taikant paskirstymo būdus.

155. Konkrečių gamybos išlaidų priskyrimo tiesioginėms ar netiesioginėms bei netiesioginių gamybos išlaidų paskirstymo kriterijus įmonė pasirenka atsižvelgdama į gamybos specifiką. Apie tai, kokios išlaidų grupės įtraukiamos į gaminamos produkcijos savikainą, turi būti atskleista aiškinamojo rašto pastabose.

156. Kai išlaidos kiekvienam gaminiui negali būti nustatytos atskirai, jos turi būti racionaliai ir tinkamai paskirstomos. Išlaidų paskirstymas gali būti atliekamas remiantis, pavyzdžiui, galima kiekvieno gaminio pardavimo kaina.

157. Jei gaminant produkciją atsiranda atliekų ar kitų šalutinių produktų, kurių vertė nereikšminga, tačiau juos galima parduoti, jie įvertinami pardavimo kaina. Ši vertė atimama iš pagrindinio gaminio savikainos.

158. Jeigu pagal įmonės veiklos pobūdį būtina, paslaugų teikėjai atsargose gali kaupti su paslaugų teikimu susijusias išlaidas. Paslaugų teikėjo atsargų savikainą sudaro darbo ir kitos tiesiogiai su paslaugų teikimu susijusios išlaidos bei joms priskiriamos netiesioginės išlaidos.

159. Apskaičiuodama sunaudotų gamyboje ar parduotų atsargų savikainą, įmonė gali taikyti FIFO būdą (darant prielaidą, kad pirmiausiai sunaudojamos anksčiausiai įsigytos ar pagamintos atsargos), svartinio (slenkančiojo) vidurkio, konkrečių kainų arba kitus atsargų įkainojimo būdus, atsižvelgdama į atsargų judėjimą įmonėje bei kitas sąlygas.

160. Taikant FIFO būdą, daroma prielaida, jog pirmiausiai parduodamos arba sunaudojamos atsargos, kurios buvo įsigytos anksčiausiai. Tai reiškia, kad ataskaitinio laikotarpio pabaigoje likusios atsargos buvo vėliausiai įsigytos ar pagamintos. Šį būdą rekomenduojama taikyti ir tais atvejais, kai negalima nustatyti, kurios atsargos buvo sunaudotos pirmiausiai.

161. Jeigu atsargos sumaišytos ir neįmanoma atskirti, kurios įsigytos ar pagamintos pirmiau, jos gali būti įkainojamos taikant svartinio vidurkio būdą. Taikant šį būdą, atsargų savikaina nustatoma pagal atsargų vienetų ataskaitinio laikotarpio pradžioje ir per visą ataskaitinį laikotarpį įsigytų ar pagamintų panašių atsargų vienetų kainų svartinį vidurkį. Vidurkis gali būti apskaičiuojamas periodiškai arba gavus kiekvieną naują atsargų partiją (pagal aplinkybes kiekvienoje įmonėje, atsižvelgiant į atsargų naudojimo būdą).

162. Konkrečiam tikslui gaminamų stambių vienetinių atsargų, prekių ir teikiamų paslaugų savikaina gali būti nustatoma taikant konkrečių kainų būdą. Taikant šį būdą, konkretūs atsargų vienetai turi būti įvertinami jų savikaina. Konkrečių kainų būdas gali būti taikomas konkretiems projektams skirtoms atsargoms. Šis būdas netaikomas, jeigu yra daug atsargų vienetų, kurie gali būti lengvai keičiami vieni kitais.

163. Atsargų sunaudojimas arba pardavimas apskaitoje gali būti registruojamas nuolat arba periodiškai. Taikant nuolat apskaitomų atsargų būdą, buhalterinės apskaitos sąskaitose registruojama kiekviena su atsargų sunaudojimu ar pardavimu susijusi operacija. Jeigu nuolat apskaitomų atsargų būdą taikyti ekonomiškai nenaudinga, gali būti taikomas periodiškai apskaitomų atsargų būdas, kai atsargų likučių ir parduotų prekių savikaina buhalterinės apskaitos sąskaitose užregistruojama ataskaitinio laikotarpio pabaigoje, atlikus atsargų likučių inventorizaciją.

164. Sugedusios, nebenaudojamos ir / arba netinkamos naudoti įmonės veikloje atsargos turi būti nurašomos. Nuostoliai dėl atsargų nurašymo pripažįstami veiklos sąnaudomis.

XII. ILGALAIKIO IR TRUMPALAIKIO FINANSINIO IR KITO TURTO APSKAITA

165. Finansiniam turtui priskiriami pinigai, įmonės gautinos sumos ar paskolos ir įsigyti vertybiniai popieriai, išskyrus tuos, kuriuos išleidžia pati įmonė.

166. Balanse finansinis turtas skirstomas į ilgalaikį ir trumpalaikį.

167. Ilgalaikiam finansiniam turtui priskiriamas turtas, kurį įmonė planuoja laikyti ilgiau nei vienerius metus. Ilgalaikį finansinį turtą (išskyrus gautinų sumų ir suteiktų paskolų einamųjų metų dalį) sudaro ilgalaikės investicijos į kitas įmones, suteiktos ilgalaikės paskolos, po vienerių metų gautinos sumos ir kitas finansinis turtas, kuris atitinka ilgalaikio turto sąvoką.

168. Trumpalaikiam finansiniam turtui (įskaitant gautinų sumų ir suteiktų paskolų einamųjų metų dalį) priskiriamos trumpalaikės investicijos į kitas įmones, kurias numatoma parduoti arba kitaip perleisti per vienerius metus nuo balanso datos, suteiktos paskolos, kurias numatoma atgauti per vienerius metus nuo balanso datos, per vienerius metus gautinos sumos, pinigai ir kitas finansinis turtas, kuris atitinka trumpalaikio turto sąvoką.

169. Jei pinigais nebus galima laisvai naudotis ilgiau nei vienerius metus, pvz., pinigai laikomi indėlių sąskaitoje, jie turi būti priskiriami ilgalaikiam finansiniam turtui.

170. Finansinis turtas apskaitoje turi būti registruojamas tik tada, kai įmonė gauna arba pagal vykdomą sutartį įgyja teisę gauti pinigus ar kitą finansinį turtą. Planuojami sandoriai, gautos garantijos ir laidavimai įmonės turtu nepripažįstami.

171. Pripažindama finansinį turtą, įmonė jį turi įvertinti įsigijimo savikaina. Įsigijimo savikaina nustatoma pagal už finansinį turtą sumokėtą ar mokėtiną pinigų sumą ar kito perduoto turto vertę. Į finansinio turto įsigijimo savikainą gali būti įtraukiamos ir tiesioginės sandorių sudarymo išlaidos. Jei turtas suteikia teisę gauti palūkanas, jo balansinė vertė turi būti koreguojama sukauptų palūkanų dydžiu. Palūkanos turi būti kaupiamos visą sutarties laikotarpį ir pripažįstamos kitos veiklos pajamomis.

172. Finansiniam turtui nepriskiriami išankstiniai apmokėjimai už nefinansinį turtą, pavyzdžiui, ilgalaikį materialųjį, nematerialųjį, atsargas ar paslaugas.

173. Mainais gauto finansinio turto įsigijimo savikaina nustatoma prie mainų sutartyje numatytos vertės pridėdant visas su to turto mainais susijusias išlaidas. Jei mainų sutartyje turto vertė nenurodyta, turto įsigijimo savikaina yra lygi mainais

atiduodamo turto tikrajai vertei. Skirtumas tarp perduodamo turto tikrosios ir balansinės vertės pripažįstamas kitos veiklos pelnu (nuostoliais).

174. Įmonė turi nurašyti finansinį turtą (ar jo dalį) tik tada, kai ji netenka teisės kontroliuoti tą turtą (ar jo dalį). Įmonė netenka teisės kontroliuoti turtą tada, kai ji gauna visą sutartyje numatytą naudą, baigiasi teisių galiojimo laikas arba šias teises ji perleidžia kitoms įmonėms.

175. Jei įmonė, perleisdama gautinas sumas (skolas), perduoda visą su jų gavimu susijusią riziką ir nėra numatyta atgalinio skolų supirkimo, perleidžiamos skolos gali būti patikimai įvertintos (nuolaidos, skolų surinkimo sąnaudos ir pan.) ir nenumatyta, kad skolų pirkėjas gali atsisakyti šio sandorio, toks sandoris laikomas skolų pardavimu ir jos iš karto nurašomos. Gautinų sumų perleidimo sandoris apskaitoje registruojamas parduodamų skolų suma mažinant pirkėjų skolas ir atitinkamai registruojant gautus pinigus ir gautinų sumų pardavimo rezultatą. Gautinų sumų pardavimo rezultatas parodomas ataskaitinio laikotarpio pelno (nuostolių) ataskaitoje.

176. Jei gautinų sumų (skolų) perleidimo sandoris neatitinka šio standarto 175 punkto reikalavimų, jis vadinamas skolos perleidimu įkeičiant. Toks sandoris apskaitoje registruojamas kaip užstatu garantuotas skolinimasis, perleistas gautinas sumas perkeliant į perleistų gautinų sumų sąskaitą, atitinkamai registruojant gautus pinigus ir mokėtinas sumas.

177. Sprendžiant, ar įmonė tebekontroliuoja finansinį turtą, atsižvelgiama į turto perleidimo sąlygas. Jei turtą perleidžianti įmonė jį tebekontroliuoja, ji neturi nurašyti šio turto. Jei už pinigus ar kitą atlygį teisė į finansinio turto nuosavybę perleidžiama kitai įmonei, tačiau šis perleidimas neatitinka šio standarto 174 punkte nurodytų nurašymo sąlygų, nuosavybės teisę perleidžianti įmonė sandorį registruoja kaip užstatu garantuotą skolinimąsi. Pavyzdžiui, įmonė sudaro atpirkimo sandorį, pagal kurį teisę į nuosavybę perleidžia kitai įmonei, tačiau turtą tebekontroliuoja, o vėliau perleistą teisę į nuosavybę ji išpirks.

178. Perleidus ar dėl kitų priežasčių nurašius finansinį turtą ar jo dalį, pelno (nuostolių) ataskaitoje parodomas sandorio rezultatas (pelnas arba nuostolis), jei toks yra. Finansinio turto perleidimo rezultatas apskaitoje registruojamas tą ataskaitinį laikotarpį, kada tas turtas buvo perleistas. Finansinio turto perleidimo rezultatas priskiriamas kitos veiklos pajamoms, jeigu finansinis turtas perleistas pelningai, arba kitos veiklos sąnaudoms, jeigu jis perleistas nuostolingai.

179. Finansinėje atskaitomybėje investicijos į kitas įmones parodomos įsigijimo savikaina. Vertybiniai popieriai, kurių tikrąją vertę (rinkos kainą) galima patikimai nustatyti, parodomi tikrąja verte. Gavus patikimos informacijos, kad įmonė, į kurią

investuota, bankrutuoja, investicija sumažinama iki tos sumos, kurią tikimasi atgauti. Investicijų į kitas įmones nurašymo nuostoliai priskiriami kitos veiklos sąnaudoms.

180. Finansinėje atskaitomybėje gautinos sumos įvertinamos įsigijimo savikaina, atėmus abejotinas skolas. Kai sužinoma, kad prekių, paslaugų ar paskolų gavėjas yra nemokus arba kyta rimtų abejonių dėl jo mokumo, gautinos sumos sumažinamos abejotinų skolų dydžiu. Abejotinos skolos apskaitoje registruojamos abejotinų skolų sąskaitose ir pripažįstamos ataskaitinio laikotarpio veiklos sąnaudomis. Jei abejotinų skolų nebesitikima atgauti, jos nurašomos, registruojant apskaitoje gautinų sumų ir abejotinų skolų sumažėjimą.

181. Kitu ilgalaikiu turtu pripažįstami išankstiniai mokėjimai pagal sutartis, kurios bus įvykdytos po vienerių metų nuo balanso datos, bei kitas ilgalaikis turtas, kuris nebuvo priskirtas nematerialiajam, ilgalaikiam materialiajam ar finansiniam turtui, tačiau atitinka ilgalaikio turto sąvoką.

182. Kitu trumpalaikiu turtu pripažįstamas avansu sumokėtas pelno mokestis, ataskaitinio ar praėjusių ataskaitinių laikotarpių pelno mokesčio permoka.

XIII. NUOSAVAS KAPITALAS

183. Įmonės nuosavam kapitalui priskiriama:

183.1. savininkų įnašai;

183.2. nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai).

184. Savininkų įnašai yra lygūs steigėjų (savininkų, tikrųjų narių ar tikrųjų narių ir komanditorių) įmonei perduoto turto vertei.

185. Steigiant naują įmonę, savininkų įnašai apskaitoje registruojami po to, kai įmonė įregistruojama įstatymų nustatyta tvarka.

186. Savininkai gali įnešti pinigų ir / arba kitokią savininkams nuosavybės teise priklausantį turtą.

187. Savininkų įnašai registruojami savininkų įnašų sąskaitoje:

187.1. individualios įmonės nuosavybėn perdavus pagal individualios įmonės savininko surašytus ir pasirašytus perdavimo dokumentus jam nuosavybės teise priklausiusį turtą;

187.2. tikrajam nariui Ūkinių bendrijų įstatymo ir jungtinės veiklos sutarties nustatyta tvarka įnešus ar įsipareigojus įnešti įnašą į bendriją;

187.3. komanditoriui Ūkinių bendrijų įstatymo ir komanditoriaus sutarties nustatyta tvarka įnešus įnašą į komanditinę ūkinę bendriją.

188. Individualios įmonės savininko įnašas turtu lygus perdavimo dokumente, kurį surašo ir pasirašo individualios įmonės savininkas, nurodytai vertei, kuri negali būti didesnė už perduodamo turto tikrąją vertę.

189. Bendrijos tikrojo nario ar komanditoriaus įnašas turtu lygus visų bendrijos tikrųjų narių sprendimu patvirtintai perduodamo turto vertei, kuri negali būti didesnė už jo tikrąją vertę.

190. Jei priimtas sprendimas didinti savininkų įnašus, jų padidėjimas apskaitoje registruojamas:

190.1. individualios įmonės nuosavybėn perdavus pagal individualios įmonės savininko surašytus ir pasirašytus perdavimo dokumentus jam nuosavybės teise priklausiusį turtą;

190.2. Ūkinių bendrijų įstatymo nustatyta tvarka įregistravus pakeistą jungtinės veiklos sutartį.

191. Jei priimtas sprendimas mažinti savininkų įnašus, jų sumažėjimas apskaitoje registruojamas:

191.1. individualios įmonės savininkui atsiėmus pinigus ir / arba savo turtinį įnašą. Atsiimant turtą savininkų įnašai mažinami atsiimamo turto balansine verte;

191.2. Ūkinių bendrijų įstatymo nustatyta tvarka įregistravus pakeistą jungtinės veiklos sutartį.

192. Jei sprendimas didinti (mažinti) savininkų įnašus jau priimtas, bet pakeista jungtinės veiklos sutartis dar neįregistruota, informacija apie sprendimą didinti (mažinti) savininkų įnašus turi būti atskleidžiama aiškinamajame rašte.

193. Jei turtinio įnašo atsiėmimo momentu dėl įmonės lėšomis atlikto esminio turto pagerinimo yra padidėjusi jo balansinė vertė, palyginus su jo perdavimo įmonei momentu buvusia verte, pirmiausia mažinami savininkų įnašai konkretaus savininko įnašo dydžiu, o jei jų sumos neužtenka – nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai). Nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitos eilutėje „Savininkų įnašų didinimas / mažinimas“ parodoma mažinamų savininkų įnašų suma, o eilutėje „Kitos išmokos savininkams“ – suma, viršijanti konkretaus savininko įnašo dydį.

194. Įmonės nepaskirstytąjį pelną (nuostolius) sudaro įmonės uždirbtas pelnas arba patirti nuostoliai.

195. Nepaskirstytasis pelnas didinamas registruojant ataskaitinio laikotarpio grynąjį pelną. Nepaskirstytasis pelnas mažinamas registruojant ataskaitinio laikotarpio nuostolius, savininkams priėmus sprendimą paskirstyti pelną ar avansu paskirstant įmonės pelno dalį.

196. Apskaitoje pelno paskirstymas registruojamas, kai savininkai priima sprendimą paskirstyti pelną, neatsižvelgiant į tai, kada jis buvo uždirbtas.

197. Nepaskirstytieji nuostoliai mažinami registruojant ataskaitinio laikotarpio grynąjį pelną, gavus savininkų įnašus nuostoliams padengti ar priėmus sprendimą dengti nuostolius sumažinant savininkų įnašus ir didinami registruojant ataskaitinio laikotarpio nuostolius.

XIV. DOTACIJŲ IR SUBSIDIJŲ APSKAITA

198. Apskaitoje pripažįstamos dvi dotacijų ir subsidijų (toliau – dotacijų) rūšys:

198.1. su turtu susijusios dotacijos, gaunamos ilgalaikiu turtu arba skiriamos ilgalaikiam turtui pirkti, statyti arba kitaip įsigyti. Teikiant tokias dotacijas gali būti nustatomos ir papildomos sąlygos, susijusios su turto rūšimi, vieta arba laikotarpiu, per kurį turtas turi būti įsigytas arba išlaikytas. Prie dotacijų, susijusių su turtu, gali būti priskiriamos ir dotacijos trumpalaikiu turtu arba trumpalaikiam turtui įsigyti, jei ataskaitinio laikotarpio pabaigoje lieka reikšmingas nepanaudotos dotacijos likutis;

198.2. su pajamomis susijusios dotacijos, gaunamos ataskaitinio ar praėjusio ataskaitinio laikotarpio išlaidoms ir negautoms pajamoms kompensuoti, taip pat visos kitos dotacijos, nepriskirtinos su turtu susijusioms dotacijoms.

199. Dotacija pripažįstama, registruojama apskaitoje ir rodoma balanse, jeigu ji yra faktiškai gauta.

200. Dotacijomis gali būti pripažįstamos negražintinos paskolos, jeigu įmonė gali pagrįstai garantuoti, kad bus įvykdytos visos paskolos panaudojimo sąlygos, ir jos gražinti įmonei nereikės. Beprocentės paskolos arba paskolos su sumažintomis palūkanomis taip pat yra paramos forma, tačiau palūkanos, kurių nereikia mokėti, dotacija nelaikomos.

201. Turtu gautos dotacijos apskaitoje turi būti pateikiamos nurodyta gauto turto verte, kuri negali būti didesnė už jo tikrąją vertę, arba tikrąja verte, jei šio turto vertė nebuvo nurodyta.

202. Gautos dotacijos arba jų dalys pripažįstamos panaudotomis tais ataskaitiniais laikotarpiais, kuriais patiriamos su dotacijomis susijusios sąnaudos.

203. Dotacijos, susijusios su turtu, pripažįstamos panaudotomis dalimis, t. y. mažinamas balanso straipsnis „Dotacijos, subsidijos“ tiek, kiek to turto nudėvima, ir mažinamas atitinkamas sąnaudų straipsnis. Dotacijos, susijusios su ilgalaikiu turtu, pripažįstamos panaudotomis tokiomis sumomis, kokios gauto ilgalaikio turto nusidėvėjimo sumos įskaiciuojamos į sąnaudas. Jei dotacija gaunama pinigais ilgalaikiam turtui įsigyti, jos panaudojimas nepripažįstamas tol, kol nepradedamas skaičiuoti įsigyto turto nusidėvėjimas. Dotacijos, gautos atsargomis, pripažįstamos panaudotomis tą ataskaitinį laikotarpį, kurį gautos atsargos sunaudojamos.

204. Su pajamomis susijusių dotacijų panaudojimas apskaitoje turi būti registruojamas taip:

204.1. negautoms pajamoms kompensuoti gauta dotacija pripažįstama panaudota tiek, kiek per tam tikrą laikotarpį apskaičiuojama negautų pajamų, t. y. panaudota dotacijos dalimi didinamas negautų pajamų straipsnis, o nepanaudota dotacijos dalis parodoma balanso straipsnyje „Dotacijos, subsidijos“;

204.2. patirtoms sąnaudoms kompensuoti gauta dotacija dalimis pripažįstama panaudota tiek, kiek patiriama sąnaudų, kurioms kompensuoti skirta dotacija, t. y. mažinami balanso „Dotacijos, subsidijos“ ir kompensuojamų sąnaudų straipsniai.

205. Su pajamomis susijusių dotacijų panaudojimas parodomas tais ataskaitiniais laikotarpiais, kada patiriamos susijusios sąnaudos ar negaunamos pajamos, kurioms kompensuoti buvo skiriama dotacija ar jos dalis. Jei dotacijų negalima susieti su patirtomis arba būsimųjų ataskaitinių laikotarpių sąnaudomis ar negautomis pajamomis, jų panaudojimas turi būti pripažįstamas tą ataskaitinį laikotarpį, kurį dotacijos buvo gautos, 204 punkte nustatyta tvarka.

206. Jei dotacijos gautos kaip finansinė parama be jokių sąlygų, jos iš karto pripažįstamos kitos veiklos pajamomis. Jei jos gaunamos kaip kompensacija už ankstesniais ataskaitiniais laikotarpiais patirtas sąnaudas ar nuostolius, ar negautas pajamas, jos nedelsiant pripažįstamos panaudotomis 204.1 ir 204.2 punktuose nustatyta tvarka.

207. Finansinėje atskaitomybėje nepanaudotas dotacijų likutis parodomas balanso straipsnyje „Dotacijos, subsidijos“.

XV. ĮSIPAREIGOJIMŲ APSKAITA

208. Įsipareigojimams priskiriami sutartiniai įsipareigojimai sumokėti pinigus arba atsiskaityti kitu turtu. Jie gali atsirasti dėl sutarčių sąlygų arba kaip įstatymų nustatyti reikalavimai.

209. Įsipareigojimų pavyzdžiai gali būti mokėtinos sumos už gautas prekes ar paslaugas, paskolos ir palūkanos, gauti išankstiniai mokėjimai už parduodamą turtą ar suteiktas paslaugas, įsipareigojimai per sutartyje numatytą laikotarpį sumokėti pinigus ir palūkanas už pagal lizingo (finansinės nuomos) sutartį gautą turtą, pagal mokesčių įstatymus mokėti mokesčius, pagal Darbo kodeksą darbuotojams mokėti atlyginimą ir kt.

210. Balanse įsipareigojimai skirstomi į ilgalaikius ir trumpalaikius.

211. Ilgalaikiai įsipareigojimai yra tie, už kuriuos įmonė privalės atsiskaityti vėliau nei per vienerius metus nuo balanso datos. Ilgalaikiai įsipareigojimai apima įmonės įsiskolinimus bei įsipareigojimus tiekėjams, kredito įstaigoms, valstybės ir savivaldybių institucijoms ir kitiems juridiniams bei fiziniams asmenims. Ilgalaikiams įsipareigojimams taip pat priskiriamos trumpalaikės paskolos, jeigu jų grąžinimo terminas pratęstas arba yra sudaryta pakartotinio finansavimo sutartis ilgesniam nei vienerių metų laikotarpiui.

212. Trumpalaikiai įsipareigojimai yra tie, už kuriuos įmonė privalės atsiskaityti per vienerius metus nuo balanso datos. Trumpalaikiai įsipareigojimai apima įmonės įsiskolinimus bei įsipareigojimus tiekėjams, kredito įstaigoms, valstybės ir savivaldybių institucijoms ir kitiems juridiniams bei fiziniams asmenims. Trumpalaikiams įsipareigojimams taip pat priskiriama ilgalaikių įsipareigojimų einamųjų metų dalis, kuri turės būti įvykdyta per vienerius metus nuo balanso datos, bei atostoginių kaupimas darbuotojams.

213. Įsipareigojimai apskaitoje registruojami jų atsiradimo metu, kai įmonė prisiima įsipareigojimą sumokėti pinigus ar atsiskaityti kitu turtu. Planuojami sandoriai, suteiktos garantijos ir laidavimai, kurių dar nereikia vykdyti, įmonės įsipareigojimais nepripažįstami, kol jie neatitinka įsipareigojimo sąvokos.

214. Pirmą kartą pripažindama įsipareigojimą, įmonė turi įvertinti jį savikaina. Vėliau jo vertė mažinama sumokėta suma ir balanse parodoma, atėmus sumokėtą sumą ir pridėjus pagal šį įsipareigojimą sukauptas palūkanas. Su sandorių sudarymu susijusios išlaidos pelno (nuostolių) ataskaitoje turi būti pripažįstamos sąnaudomis tą laikotarpį, kai jos susidaro.

215. Sudarius mainų sandorį, atsiradusio finansinio įsipareigojimo savikaina nustatoma pagal mainų sutartyje nurodytą vertę. Jei mainų sutartyje naujai prisiimto

įsipareigojimo vertė nenurodyta, įsipareigojimo savikaina lygi mainais gauto įsipareigojimo tikrajai vertei.

216. Suteiktą garantiją pripažinus įsipareigojimu, iki garantijos galiojimo pabaigos jis įvertinamas suma, kurią reikės sumokėti, o jei nėra galimybės ją nustatyti – garantiniame rašte nurodyta suma.

217. Įsipareigojimas per sutartyje numatytą laikotarpį sumokėti pinigus ir palūkanas už gautą turtą apskaitoje registruojamas kaip lizingas, jei sutartyje yra bent vienas iš 121 punkte nurodytų požymių.

218. Lizingo gavėjas, gavęs turtą pagal lizingo sutartį, registruoja ilgalaikius įsipareigojimus finansuojama suma.

219. Lizingo įmokos turi būti suskaidomos į turto vertės dengimo sumą, palūkanas ir kitas įmokas (kompensuotinus mokesčius, neapibrėžtus nuompinigių). Palūkanos priskiriamos kitos veiklos sąnaudoms, kurios įtraukiamos į apskaitą kaupimo principu. Turto vertės dengimo suma mažinamos pagal lizingo sutartį mokėtinos skolos, o kompensuotini mokesčiai ir neapibrėžti nuompinigiaai priskiriami ataskaitinio laikotarpio veiklos sąnaudoms, jeigu šios išlaidos nepriskiriamos kito turto įsigijimo (pasigaminimo) savikainai. Lizingo gavėjai užbalansinėse sąskaitose turi fiksuoti palūkanas, kurias reikės sumokėti per lizingo sutarties laikotarpį.

220. Įsipareigojimu pripažįstama ataskaitiniu ir praėjusiais ataskaitiniais laikotarpiais nesumokėta pelno mokesčio suma. Ataskaitinio laikotarpio pelno mokestis apskaičiuojamas taikant mokesčius reglamentuojančių teisės aktų nustatytus pelno mokesčio tarifus.

221. Įmonė turi nurašyti įsipareigojimą ar jo dalį tik tada, kai įsipareigojimas įvykdomas, anuluojamas ar nustoja galioti.

222. Perleidus įsipareigojimą ar jo dalį, pelno (nuostolių) ataskaitoje kitos veiklos straipsnyje parodomas sandorio rezultatas (pelnas arba nuostolis), jei toks yra. Kitaip panaikinus įsipareigojimą ar jo dalį rezultatas parodomas tame pelno (nuostolių) ataskaitos straipsnyje – pardavimo savikainos, veiklos sąnaudų ar kitos veiklos, – kuris pasirenkamas priklausomai nuo įsipareigojimo pobūdžio.

223. Jei kreditorius buvo atleidęs skolininką, garantavusį už kitą skolininką, nuo įsipareigojimo mokėti, tačiau skolininkas vėl turi prisiimti įsipareigojimą, kadangi pirminę atsakomybę prisiėmusi šalis savo įsipareigojimų nevykdo, garantiją suteikęs skolininkas turi pripažinti naują įsipareigojimą, iš naujo įvertintą garantijos mokėtina suma.

XVI. PAJAMŲ IR SĄNAUDŲ PRIPAŽINIMAS

224. Vadovaujantis kaupimo principu, pajamos apskaitoje registruojamos tada, kai jos uždirbamos, neatsižvelgiant į pinigų gavimo laiką.

225. Pajamomis laikomas tik įmonės ekonominės naudos padidėjimas. Pajamomis nepripažįstamos trečiųjų asmenų vardu surinktos sumos, taip pat pridėtinės vertės mokestis, kadangi tai nėra įmonės gaunama ekonominė nauda, ir šios sumos nuosavo kapitalo nedidina.

226. Į uždirbtas pajamas neišskaitomos pardavimo nuolaidos, kuriomis pirkėjai pasinaudojo arba pasinaudos vėliau.

227. Paprastai atsiskaitoma grynaisiais pinigais, todėl pardavimo pajamos gali būti įvertinamos tik už pačią prekę (paslaugą) gauta arba gautina grynujų pinigų suma (neiškaitant į ją pridėtinės vertės mokesčio).

228. Prekių pardavimo ar paslaugų suteikimo pajamos turi būti pripažįstamos, registruojamos apskaitoje ir pateikiamos finansinėje atskaitomybėje tada, kai prekės yra parduotos ar paslaugos suteiktos, o pajamų suma gali būti patikimai įvertinta.

229. Prekės laikomos parduotomis, kai įmonė pardavėja su parduotomis prekėmis susijusią riziką ir šių prekių nuosavybės teikiamą naudą yra perdavusi. Ji nebevaldo ir nebet kontroliuoja parduotų prekių, be to, tikėtina, kad su prekių pardavimo sandoriu susijusi ekonominė nauda bus gauta ir galima patikimai įvertinti šio sandorio naudos ir sąnaudų dydį.

230. Paslaugos laikomos suteiktomis, kai paslaugų teikimo sandoris yra baigtas arba jo įvykdymo laipsnis iki balanso datos bei rezultatas gali būti patikimai įvertintas, taip pat tikėtina, kad su paslaugų teikimo sandoriu susijusi ekonominė nauda bus gauta ir gali būti patikimai įvertintos šio sandorio sąnaudos.

231. Jeigu paslaugų teikimo sandorio patikimai įvertinti negalima, tuomet pajamomis pripažįstama suma, lygi išlaidoms, kurias tikimasi atgauti. Pelnas nepripažįstamas. Jei patikimai įvertinti sandorio negalima ir nėra galimybių atgauti (susigražinti) patirtų išlaidų, jos pripažįstamos sąnaudomis. Pajamos šiuo atveju nepripažįstamos. Kai išnyksta priežastys, dėl kurių nebuvo galima patikimai įvertinti sandorio, pajamos pripažįstamos pagal 230 punkto nuostatas.

232. Pajamos ir sąnaudos, susijusios su tuo pačiu sandoriu, turi būti pripažįstamos tą patį ataskaitinį laikotarpį. Sąnaudos pripažįstamos tuomet, kai jos uždirba atitinkamas pajamas. Tačiau pajamos negali būti pripažintos, jeigu negalima patikimai įvertinti sąnaudų. Tokiomis aplinkybėmis visos už parduotas prekes jau

gautos sumos yra pripažįstamos įsipareigojimais arba būsimų ataskaitinių laikotarpių pajamomis.

233. Kitos veiklos pajamomis laikomas ilgalaikio ir trumpalaikio finansinio turto perleidimo pelnas, ataskaitiniam laikotarpiui tenkančios gauti palūkanos už kredito įstaigose laikomus pinigus, teigiama valiutos kurso pasikeitimo įtaka, baudos, delspinigiai, susiję su pirkėjų ir kitomis skolomis.

234. Baudos ir delspinigiai už mokėjimo termino nesilaikymą, jei jų dydis ir gavimo tvarka numatyti pirkimo–pardavimo sutartyje, apskaitoje pripažįstami kitos veiklos pajamomis tuo metu, kai gaunami patikimi įrodymai, kad jie bus sumokėti arba kai jie sumokami.

235. Sąnaudos apskaitoje pripažįstamos vadovaujantis kaupimo bei palyginimo principais tą ataskaitinį laikotarpį, kai uždirbamos su jomis susijusios pajamos, neatsižvelgiant į pinigų išleidimo laiką.

236. Sąnaudomis pripažįstama tik ta ankstesniųjų ir ataskaitinio laikotarpių išlaidų dalis, kuri tenka per ataskaitinį laikotarpį uždirbtoms pajamoms. Išlaidos, kurios nesusijusios su ataskaitinio laikotarpio pajamų uždirbimu, bet skirtos pajamoms uždirbti būsimaisiais ataskaitiniais laikotarpiais, apskaitoje registruojamos ir pateikiamos finansinėje atskaitomybėje kaip turtas. Turto dalis, skirta būsimųjų ataskaitinių laikotarpių pajamoms uždirbti, turi būti priskirta nurodytųjų ataskaitinių laikotarpių sąnaudoms.

237. Jeigu tam tikro turto naudojimas leis uždirbti pajamas keletą ateinančių ataskaitinių laikotarpių ir dėl to pajamų ir sąnaudų ryšys gali būti nustatytas tik apytiksliai, sąnaudos apskaitoje pripažįstamos taikant netiesioginius pripažinimo būdus (pavyzdžiui, ilgalaikio turto nusidėvėjimą ir amortizaciją).

238. Jei per ataskaitinį laikotarpį padarytų išlaidų neįmanoma tiesiogiai susieti su konkrečių pajamų uždirbimu ir nenumatoma, kad iš šių išlaidų bus galima gauti pajamų, jos pripažįstamos sąnaudomis tą patį ataskaitinį laikotarpį, kada jos buvo patirtos.

239. Paprastai atsiskaitymai vykdomi grynaisiais pinigais, todėl sąnaudų dydis įvertinamas sumokėta arba mokėtina grynujų pinigų suma (neįskaitant į ją atgautino pridėtinės vertės mokesčio). Iš patirtų sąnaudų atimamos per ataskaitinį laikotarpį gautos nuolaidos.

240. Pardavimo savikainą sudaro paslaugų teikimo sąnaudos, perparduotų prekių ir parduotos produkcijos savikaina. Jai priskiriama tik ta per ataskaitinį ir

ankstesnius ataskaitinius laikotarpius patirtų išlaidų dalis, kuri yra susijusi su per ataskaitinį laikotarpį suteiktomis paslaugomis, parduota produkcija ir prekėmis.

241. Paslaugų teikimo sąnaudos apima teikiant paslaugas sunaudotas žaliavas, medžiagas, komplektuojamuosius gaminius bei kitą trumpalaikį turtą, darbo užmokesčio sąnaudas, teikiant paslaugas naudojamo ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudas, trečiųjų asmenų suteiktų paslaugų ir panašias sąnaudas.

242. Parduotos produkcijos savikaina (perparduotų prekių savikaina) nustatoma taikant tuos pačius apskaičiavimo ir įkainojimo būdus, kurie taikomi pagamintos produkcijos (perparduoti skirtų prekių) atsargų apskaitai.

243. Jei sumos yra nereikšmingos, prekių gabenimo, sandėliavimo ir kitos išlaidos gali būti pripažįstamos sąnaudomis (parduotų prekių savikaina) tą patį laikotarpį, kurį jos buvo patirtos.

244. Veiklos sąnaudos atspindi per ataskaitinį laikotarpį patirtas išlaidas, susijusias su tipine įmonės veikla ir sudarančias sąlygas ataskaitinio laikotarpio pajamoms uždirbti. Veiklos sąnaudos gali būti skirstomos į pardavimo bei bendrąsias ir administracines sąnaudas.

245. Veiklos sąnaudos turi būti pripažįstamos, registruojamos apskaitoje ir pateikiamos finansinėje atskaitomybėje tą patį ataskaitinį laikotarpį, kurį jos buvo patirtos.

246. Veiklos sąnaudoms priskiriamos per ataskaitinį laikotarpį patirtos pardavimo, įmonės ir jos padalinių valdymo ir aptarnavimo personalo darbo užmokesčio ir socialinio draudimo, ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos), patalpų išlaikymo, nuomos, draudimo, įmonės reprezentavimo išlaidos, įvairūs, išskyrus pelno, su tipine veikla susiję mokesčiai (nekilnojamojo turto, neįtrauktas į atskaitą ir nesusigražinamas pridėtinės vertės mokestis ir pan.), baudos už netinkamą sutarčių vykdymą ar netinkamą produkcijos kokybę, žalos atlyginimo, turto nurašymo, abejotinių skolų sąnaudos ir kitos su tipine įmonės veikla susijusios per ataskaitinį laikotarpį patirtos išlaidos.

247. Įmonės pinigais, prekėmis ar paslaugomis suteikta parama taip pat priskiriama įmonės veiklos sąnaudoms. Prekėmis ir / arba paslaugomis suteikta parama parodoma prekių ir / arba paslaugų įsigijimo (pasigaminimo) savikaina.

248. Kitos veikos sąnaudoms priskiriami ilgalaikio turto ir trumpalaikio finansinio turto perleidimo nuostoliai, neigiama valiutos kurso įtaka, ataskaitiniam laikotarpiui tenkančios mokėti palūkanos, baudos, delspinigiai ir su tipine įmonės veikla nesusijusios sąnaudos.

249. Ataskaitinio laikotarpio pelno mokesčio sąnaudos parodomos pelno (nuostolių) ataskaitos eilutėje „Pelno mokestis“.

XVII. SANDORIŲ UŽSIENIO VALIUTA IR VALIUTOS KURSO POKYČIŲ APSKAITA

250. Sandoriu užsienio valiuta laikomas sandoris, kurį sudarant mokėtinos ar gautinos sumos išreiškiamos ne finansinės atskaitomybės valiuta. Tokių sandorių pavyzdžiai gali būti:

250.1. prekių, paslaugų ir kito turto pirkimas–pardavimas, už kurį mokama arba įsipareigojama sumokėti užsienio valiuta;

250.2. užsienio valiuta gaunamos arba suteikiamos ir grąžinamos paskolos;

250.3. kitu būdu įgytas arba perleistas turtas, prisiimti finansiniai įsipareigojimai ir jų įvykdymas užsienio valiuta.

251. Sandoriai užsienio valiuta pirminio pripažinimo metu įvertinami ir apskaitoje registruojami finansinės atskaitomybės valiuta pagal sandorio dienos valiutos kursą. Išimtiniais atvejais, kai valiutos kurso svyravimai nereikšmingi ir kiekvieną sandorį atskirai įvertinti sandorio dienos valiutos kursu netikslinga, gali būti taikomas vidutinis savaitės ar mėnesio valiutos kursas.

252. Komandiruotės išlaidos, padarytos užsienio valiuta, įvertinamos finansinės atskaitomybės valiuta, taikant išvykimo į komandiruotę dieną galiojusį valiutos kursą.

253. Rengiant finansinę atskaitomybę, valiutiniai straipsniai balanse įvertinami, taikant finansinės atskaitomybės sudarymo dienos valiutos kursą.

254. Įsigijimo savikaina apskaitomas už užsienio valiutą pirktas turtas balanse turi būti įvertinamas finansinės atskaitomybės valiuta, taikant pirminio pripažinimo metu (sandorio dieną) galiojusį valiutos kursą.

255. Skirtumai, susidarę dėl valiutinių straipsnių perskaičiavimo pasikeitus valiutos kursui ir atsiradę atliekant valiutines operacijas arba perkainojus balanso dienos valiutos kursu anksčiau užregistruotus valiutinius straipsnius, turi būti pripažįstami ataskaitinio laikotarpio, kurį jie susidarė, pajamomis arba sąnaudomis.

256. Jei valiutinės skolos apmokamos kitą nei pirminio pripažinimo ataskaitinį laikotarpį, valiutų kursų skirtumas skaičiuojamas nuo paskutinės finansinės atskaitomybės datos.

257. Pelno (nuostolių) ataskaitos kitos veiklos straipsnyje parodomas valiutos kurso pasikeitimo rezultatas (pelnas arba nuostolis dėl valiutos kurso pasikeitimo).

XVIII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

258. Pirmą kartą taikant šį standartą ankstesnių finansinių metų lyginamosios informacijos pateikti nebūtina.

259. Įmonės, kurių balanse yra nevisiškai amortizuota formavimo savikaina ar kitos išlaidos, kurios anksčiau buvo priskirtos nematerialiajam turtui, tačiau neatitinka šiame standarte nurodytų nematerialiojo turto pripažinimo požymių, pradėdamos taikyti šį standartą formavimo savikainos straipsnyje esančias sumas turi nurašyti.

260. Įmonės, kurios taikė kitokią nei šiame standarte nustatyta ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo (pasigaminimo) savikainos apskaičiavimo tvarką, šio standarto nuostatas dėl turto įsigijimo (pasigaminimo) savikainos turi taikyti tik naujai įsigytam turtui einamuoju ir vėlesniais ataskaitiniais laikotarpiais. Anksčiau įsigyto turto įsigijimo (pasigaminimo) savikainos koreguoti nereikia.

261. Šis standartas turi būti taikomas sudarant 2006 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansinę atskaitomybę. Jis gali būti taikomas ir sudarant 2005 metų finansinę atskaitomybę.

36-ojo verslo apskaitos standarto
„Neribotos civilinės atsakomybės
juridinių asmenų buhalterinė
apskaita ir finansinė atskaitomybė“
1 priedas

(Pavyzdinė balanso forma)

(įmonės pavadinimas)

(įmonės kodas, adresas, kiti duomenys)

PATVIRTINTA

20.... m.....d.

BALANSAS

20.....m.....d.

(ataskaitinis laikotarpis)

(finansinės atskaitomybės valiuta
ir jos tikslumo lygis)

Eil. Nr.	TURTAS	Pastabos Nr.	Finansiniai metai	Praėję finansiniai metai
A.	ILGALAIKIS TURTAS			
I.	NEMATERIALUSIS TURTAS			
II.	MATERIALUSIS TURTAS			
II.1.	Žemė			
II.2.	Pastatai ir statiniai			
II.3.	Mašinos ir įrengimai			
II.4.	Transporto priemonės			
II.5.	Kita įranga, prietaisai, įrankiai ir įrenginiai			
II.6.	Nebaigta statyba			
II.7.	Kitas materialusis turtas			
III.	FINANSINIS TURTAS			
IV.	KITAS ILGALAIKIS TURTAS			

B.	TRUMPALAIKIS TURTAS			
I.	ATSARGOS, IŠANKSTINIAI APMOKĖJIMAI IR NEBAIGTOS VYKDYTI SUTARTYS			
I.1.	Atsargos			
I.2.	Išankstiniai apmokėjimai ir nebaigtos vykdyti sutartys			
II.	PER VIENERIUS METUS GAUTINOS SUMOS			
II.1.	Pirkėjų išiskolinimas			
II.2.	Kitos gautinos sumos			
III.	KITAS TRUMPALAIKIS TURTAS			
IV.	PINIGAI			
	TURTO IŠ VISO:			
	NUOSAVAS KAPITALAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI	Pasta bos Nr.	Finansi niai metai	Praėję finansi niai metai
C.	NUOSAVAS KAPITALAS			
I.	SAVININKŲ ĮNAŠAI			
II.	NEPASKIRSTYTASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)			
D.	DOTACIJOS, SUBSIDIJOS			
E.	ĮSIPAREIGOJIMAI			
I.	ILGALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI			
I.1.	Finansinės skolos			
I.2.	Skolos tiekėjams			
I.3.	Kiti ilgalaikiai įsipareigojimai			
II.	TRUMPALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI			
II.1.	Ilgalaikių skolų einamųjų metų dalis			
II.2.	Finansinės skolos			
II.3.	Skolos tiekėjams			
II.4.	Kiti trumpalaikiai įsipareigojimai			
	NUOSAVO KAPITALO IR ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠ VISO:			

(įmonės vadovo pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

(data)

36-ojo verslo apskaitos standarto
 „Neribotos civilinės atsakomybės
 juridinių asmenų buhalterinė
 apskaita ir finansinė atskaitomybė“
 2 priedas

(Pavyzdinė pelno (nuostolių) ataskaitos forma)

(įmonės pavadinimas)

(įmonės kodas, adresas, kiti duomenys)

PATVIRTINTA

20.... m.....d.

PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA

20.....m.....d.

(ataskaitinis laikotarpis)

(finansinės atskaitomybės valiuta
ir jos tikslumo lygis)

Eil. Nr.	Straipsniai	Pastabos Nr.	Finansiniai metai	Praėję Finansiniai metai
I.	PARDAVIMO PAJAMOS			
II.	PARDAVIMO SAVIKAINA			
III.	BENDRASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)			
IV.	VEIKLOS SĄNAUDOS			
V.	TIPINĖS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)			
VI.	KITA VEIKLA			
VII.	PELNAS (NUOSTOLIAI) PRIEŠ APMOKESTINIMĄ			
VIII.	PELNO MOKESTIS			

IX.	VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO ĮMOKOS PAPILDOMAI PENSIJOS DALIAI			
X.	GRYNASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)			

(įmonės vadovo pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

(data)

36-ojo verslo apskaitos standarto
 „Neribotos civilinės atsakomybės
 juridinių asmenų buhalterinė
 apskaita ir finansinė atskaitomybė“
 3 priedas

(Pavyzdinė nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitos forma)

(įmonės pavadinimas)

(įmonės kodas, adresas, kiti duomenys)

PATVIRTINTA
 20... m.....d.

NUOSAVO KAPITALO POKYČIŲ ATASKAITA

20.....m.....d.

(ataskaitinis laikotarpis)

(finansinės atskaitomybės valiuta
 ir jos tikslumo lygis)

Rodikliai	Savininkų įnašai	Nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai)	Iš viso
1. Likutis praėjusių finansinių metų pradžioje			
2. Ataskaitinio laikotarpio grynas pelnas / nuostoliai			
3. Savininkų įnašų didinimas / mažinimas			
4. Kitos išmokos savininkams			
5. Likutis praėjusių finansinių metų pabaigoje			
6. Ataskaitinio laikotarpio grynas pelnas / nuostoliai			
7. Savininkų įnašų didinimas / mažinimas			
8. Kitos išmokos savininkams			
9. Likutis ataskaitinių finansinių metų pabaigoje			

(įmonės vadovo pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

(data)